

- 4 Overdenking: De verrezen Christus in het leven van Paulus
- 10 De taal van de Bijbel: De antichrist
- 14 Het Boek in onze handen: Wedergeboorte
- 18 De Bijbel lezen
- 20 Als de tijd ten einde loopt: Alles wat vroeger is geschreven
- 26 Christus in profetie: De Psalmen (1)
- 36 Fundamenten van het geloof: Zonde. Overtreding van Gods wil

vaste rubrieken

Persoonlijk	1
Forum	2
In het nieuws	8
Ontmoeting met: Jonatan	13
Hoe leest u? Wedergeboren	24
Het geschreven woord: logos	30
Bijbel en wetenschap: Het bewijs van Gods bestaan (1)	32
Wonderen van de schepping: de ceder	35
Dit is het land: de Dode Zee	39
Begrijpend zingen: Psalm 87	40

Bijlagen

- 1 Beginnend Bijbellezen
- 2 Studeren met Open Bijbel
- 3 Jij en de Bijbel (voor de leeftijd van 7 tot 11 jaar)
- 4 Kids en de Bijbel (voor de leeftijd van 4 tot 6 jaar)

colofon

Met Open Bijbel is een uitgave van *Broeders in Christus* en verschijnt 5 maal per jaar. Het heeft als doel belangstelling te wekken voor de Bijbel en aan te sporen tot het zelf lezen van Gods boodschap daarin. Een abonnement is gratis.

Vrijwillige bijdragen in de verzendkosten kunt u overmaken naar NL68 INGB 0000 6429 73 t.n.v. Broeders in Christus, Amersfoort. Wij zijn als ANBI geregistreerd.

Redactie en abonnementenadministratie:

Met Open Bijbel, Postbus 520, 3800 AM Amersfoort. **Tel** 0318 845120 (ma-vr 9-20)

E-mail info@metopenbijbel.nl

Internet www.metopenbijbel.nl

Artikelen mogen worden overgenomen met bronvermelding.

Persoonlijk

Dit artikel is niet meer beschikbaar

- 4 Overdenking: De verrezen Christus in het leven van Paulus
- 10 De taal van de Bijbel: De antichrist
- 14 Het Boek in onze handen: Wedergeboorte
- 18 De Bijbel lezen
- 20 Als de tijd ten einde loopt: Alles wat vroeger is geschreven
- 26 Christus in profetie: De Psalmen (1)
- 36 Fundamenten van het geloof: Zonde. Overtreding van Gods wil

vaste rubrieken

Persoonlijk	1
Forum	2
In het nieuws	8
Ontmoeting met: Jonatan	13
Hoe leest u? Wedergeboren	24
Het geschreven woord: logos	30
Bijbel en wetenschap: Het bewijs van Gods bestaan (1)	32
Wonderen van de schepping: de ceder	35
Dit is het land: de Dode Zee	39
Begrijpend zingen: Psalm 87	40

Bijlagen

- 1 Beginnend Bijbel lezen
- 2 Studeren met Open Bijbel
- 3 Jij en de Bijbel (voor de leeftijd van 7 tot 11 jaar)
- 4 Kids en de Bijbel (voor de leeftijd van 4 tot 6 jaar)

colofon

Met Open Bijbel is een uitgave van *Broeders in Christus* en verschijnt 5 maal per jaar. Het heeft als doel belangstelling te wekken voor de Bijbel en aan te sporen tot het zelf lezen van Gods boodschap daarin. Een abonnement is gratis.

Vrijwillige bijdragen in de verzendkosten kunt u overmaken naar NL68 INGB 0000 6429 73 t.n.v. Broeders in Christus, Amersfoort. Wij zijn als ANBI geregistreerd.

Redactie en abonnementenadministratie:

Met Open Bijbel, Postbus 520, 3800 AM Amersfoort. **Tel** 0318 845120 (ma-vr 9-20)

E-mail info@metopenbijbel.nl

Internet www.metopenbijbel.nl

Artikelen mogen worden overgenomen met bronvermelding.

F
O
R
U
M

Vraag:

“Wie uit God geboren is zondigt niet, want Gods zaad is blijvend in hem. Hij kán zelfs niet zondigen, want hij is uit God geboren”. (1 Joh. 3:9). Is de gelovige werkelijk niet in staat te zondigen? Maar waar zouden wij dan nog vergiffenis voor moeten vragen?

Om Johannes hier te kunnen begrijpen, moeten we weten wat hij met zijn brief wil zeggen. Hij heeft het over een opvatting die uit de Griekse filosofie dreigt in te sluipen. Volgens die opvatting zijn lichaam en geest volledig gescheiden; alleen de geest heeft dan waarde, en alleen de dingen van de geest kunnen daarom goed of slecht zijn. Wat je met je lichaam doet, zou geen ‘zonde’ zijn, want het lichaam is, volgens die opvatting, voor onze goddelijke bestemming van geen enkel belang. Zonde bestaat dan alleen maar in de geest, en met het lichaam zouden we kunnen doen wat we maar willen. Johannes verzet zich fel tegen deze onbijbelse opvatting. De moeilijkheid zit voor ons in het feit dat hij met ‘zondigen’ twee verschillende dingen bedoelt. Aan de ene kant de zonde die de ware volgeling van Christus probeert na te laten, maar waarin hij toch telkens weer vervalt, omdat hij nu eenmaal nog niet de volmaaktheid heeft bereikt. Geen enkele gelovige is volledig vrij van zulke zonde. Aan de andere kant zijn er de daden van deze dwaalleraars, duidelijk in strijd met de leer van Christus, waarvan zij echter betogen dat je die zonder bezwaar kunt doen, omdat dat toch geen zonde is. De ware christen onthoudt zich volledig van zulke daden (zulke zonde). Wie bewust zulke ‘zonde’ doet (ook al ziet hij die zelf niet als zonde), is geen volgeling van Christus.

Over die eerste vorm van zonde, die uit zwakheid, zegt Paulus:

Wat ik doe, doorzie ik niet, want ik doe niet wat ik wil, ik doe juist wat ik haat ... Ik *wil* het goede wel, maar het goede *doen* kan ik niet. Wat ik verlang te doen, het goede, laat ik na; wat ik wil vermijden, het kwade, dat doe ik. (Rom. 7:15-19)

Met zijn geest (verstand) weet hij wat hij als christen zou moeten doen, maar zijn natuurlijke neiging is anders, en dat brengt hem er toch telkens weer toe dingen te doen die verkeerd zijn. Weliswaar wil hij dat eigenlijk niet, maar - zoals Jezus zelf zei - ‘de geest is wel gewillig, maar het lichaam is zwak’ (Matth. 26:41). Let op dat hij dat niet verontschuldigt, als iets dat alleen maar ‘van het lichaam is’ en dat daarom dus geen zonde zou zijn. Integendeel, hij (Paulus) wijst dit volledig aan als zonde, en roept vol wanhoop uit: “Ik, ellendig mens! Wie zal mij verlossen uit dit lichaam van de dood?” Maar in de volgende

zin geeft hij zelf de oplossing: “God zij gedankt: door Jezus Christus, onze Heer!” (vs 24-25). Over *deze zonde*, begaan uit zwakheid, zegt ook Johannes:

Als we zeggen dat we de zonde niet hebben [de NBV vertaalt dit ten onrechte met ‘niet kennen’], misleiden we onszelf en is de waarheid niet in ons. Belijden we (*zulke*) zonden, dan zal hij, die trouw en rechtvaardig is, ons (die) zonden vergeven en ons reinigen van alle kwaad. (1 Joh. 1:8-9)

Maar over *die andere* gedachte, dat wij geen zonde hebben, omdat wij met ons lichaam niet zouden *kunnen* zondigen, zegt hij:

Als we zeggen dat we nooit gezondigd hebben, maken we Hem [God] tot een leugenaar en is zijn woord niet in ons. (vs 10)

En hij gaat nog een stap verder. Wie (willens en wetens) dingen doet die God heeft verboden, en die de Schrift zonde noemt, is een goddeloze. Het begrip dat hij in feite gebruikt is ‘wetteloos’. Maar met wetteloos bedoelt de Schrift alles wat tegen Gods Wet in gaat, en het woord is dus synoniem met ‘goddeloos’:

Ieder die (bewust) zondigt overtreedt Gods wet, want zondigen is Gods wet overtreden. (1 Joh. 3:4)

Hij vat dat samen met: “Ieder die in hem blijft, zondigt niet (= niet bewust)”, maar “ieder die (bewust) zondigt, heeft hem nooit gezien en kent hem niet.” (vs 6). En vervolgens trekt hij dan de conclusie: Het kan niet zo zijn dat wie uit God is geboren, tegelijkertijd willens en wetens bezig is dingen te doen die God heeft verboden. Dat is logisch gesproken onmogelijk! Vrij vertaald schrijft hij:

“Wie werkelijk uit God is wedergeboren, doet niet willens en wetens dingen die de Schrift aanduidt als zonde; want hij heeft het zaad van het evangelie (dat in zijn hart is gezaaid) blijvend in zich en hij kan dus onmogelijk tegelijkertijd bezig zijn met zulke dingen, want hij is wedergeboren.” (vs 9)

Hij heeft het dus niet over een *fysieke* onmogelijkheid om zonde te doen, maar over de *logische* onmogelijkheid om willens en wetens dingen te doen waarvan hij kan weten dat ze zonde zijn. Wie dat toch doet is niet werkelijk wedergeboren.

F
O
R
U
M

Kort voor het middaguur, op de weg naar Damascus, had Saulus van Tarsus niet kunnen dromen dat hem drie dagen later zou worden bevoelen zijn zonden te laten afwassen. “Een geboren Hebreëer met de wetsopvatting van een Farizeeër”, zo beschreef hij zichzelf later (Filippenzen 3:5). Hij was iemand uit de partij van ‘de Reinen’, de Afgezonderden. Zijn hele leven was gebouwd op het fundament van de Wet van Mozes. “Aan wat er in de wet over gerechtigheid staat, voldeed ik volledig” (vers 6). Welke andere gerechtigheid kon er zijn? Kunnen wij in de felheid van zijn christenvervolging wellicht een innerlijk motief zien? Had hij met zijn scherpzinnig intellect al begrepen, dat als Jezus uit de doden was opgestaan, er gerechtigheid zou zijn buiten de Wet om?

De verrezen Christus

Die Jezus beweerde niet alleen dat Hij de Wet vervulde, maar dat Hij méér dan de Wet was. De Farizeeërs, die de Wet probeerden te omringen met een omheining van tradities en regels, noemde Hij “huichelaars” en “addergebreed”. De hele strekking van zijn leer zou vereisen, dat als Hij uit de doden was opgestaan, er wèl een andere weg ten leven bestond. Maar voor de Farizeeër Saulus was dit onmogelijk. Als hypothese was het al volledig onacceptabel. Als denkbeeld ondermijnde het de levensstructuur die hij door “werken der wet” had opgebouwd. Als bewezen feit zou het zijn leven in één klap op zijn kop zetten. Die opstanding van Jezus **moest** eenvoudig bedrog zijn. Vandaar zijn “tomeloze woede” tegen de volgelingen van “de Weg”, als van iemand wiens innerlijke zekerheid wordt bedreigd. Zo’n houding steunt niet op bewezen feiten, het is een uiting van gebrek aan geloof en toont de symptomen van innerlijke onzekerheid.

Toen hij plotseling door een verblindend licht overrompeld werd, en de stem hoorde: “Ik ben Jezus, die jij vervolgt” (Handelingen 26:15), werd hij geconfronteerd met de feiten. Jezus was niet slechts opgestaan en levend, Hij was zelfs bekleed met de heerlijkheid van de Zoon van God. Als Saulus de heiligen vervolgde, streed hij dus tegen God Zelf. Op slag besepte hij dat hij de ergste zondaar was van allen! En toen Ananias hem blind en vastend aantrof, aanvaardde hij met blijdschap het gebod (en alles wat dat inhield), dat hij drie dagen eerder nog met verachting verworpen zou hebben: “Sta op, laat je dopen en je zonden wegwassen, terwijl je zijn naam aanroept.” (Handelingen 22:16).

Het eerste gevolg van zijn ontmoeting met de opgestane Heer was een totale ommekeer in zijn handel en wandel: 'wat voor mij winst was, ben ik omwille van Christus' als verlies gaan beschouwen' (Filippenzen 3:7). Hij had gerechtigheid in de Wet gezocht, maar dat leidde alleen maar tot zonde. Hij moest zijn levenshuis opnieuw opbouwen, op een totaal ander fundament. De winst die hij nu zocht was Christus, en de gerechtigheid was die van God en niet die van de Wet (vers 9). Hij koesterde een nieuwe ambitie: Christus te kennen en de kracht van Diens opstanding, de kracht waarvan dat felle licht het symbool was. Hij wilde "delen in zijn lijden en aan Hem gelijk worden in zijn dood, in de hoop misschien ook zelf uit de dood op te staan." (verzen 10-11).

in het leven van Paulus

Het tweede gevolg van die ontmoeting zien wij in zijn relatie met anderen. God had hem uitgekozen "om de Rechtvaardige te zien en Hem te horen spreken", om voor alle mensen een getuige te zijn van wat hij gezien en gehoord had (Handelingen 22:14-15). Daarom noemde hij zich ook een apostel: "Ben ik niet vrij? Ben ik geen apostel? Heb ik niet Jezus, onze Here, gezien?" (1 Korintiërs 9:1, NBG'51). Niet op grond van een theorie, maar van een feit; niet uit eigen initiatief, maar als gezant met direct gezag; niet met 'de bediening des doods' (de Wet), maar als iemand die daaruit was bevrijd. Dit feit vormt ook de basis van zijn leer over 'de weg ten leven'. Met Christus begraven zijn in de doop, betekent: besneden zijn in 'de besnijdenis van Christus', door het afleggen van 'het vleselijke lichaam' (Kolossenzen 2:11). Toch is die begrafenis slechts een begin; uit dat 'graf' worden mensen ook weer "mede opgewekt door het geloof aan de kracht van God, die ook Hem uit de doden heeft opgewekt" (vers 12). De opgestane Christus is het bewijs dat God onder de mensen werkt. Hij vergeeft zonden op basis van geloof, en Hij verhoogt mensen die de Wet overtraden en leefden in 'onbesnedenheid naar het vlees' (vers 13).

Vergiffenis en vernieuwing maken deel uit van datzelfde werk van God, dat met de lichamelijke opwekking van Christus is begonnen en dat door een zelfde opwekking van de gelovigen zal worden voltooid. "Als u nu met Christus uit de dood bent opgewekt, streef dan naar wat boven is, waar Christus zit aan de rechterhand van God ... U bent immers gestorven, en uw leven ligt met Christus verborgen in God" (Kolossenzen 3:1-3). Vroeger dood door de sterfelijkheid van de zondige natuur,

maar nu tot leven gewekt in de opgestane Christus. En toch: vroeger levend als natuurlijke mensen, maar daarna gestorven in de doop. Deze schijnbare tegenspraak is opzettelijk - keer op keer gebruikt Paulus deze beeldtaal van leven en dood, van begrafenissen en opstanding, van groei en zelfverloochening. Zo diep is hij kennelijk doordrongen van het feit dat Hij, van wie hij vast overtuigd was dat hij een lijk was, hem in een verheerlijkt lichaam is verschenen. Alleen in Hem vinden wij de weg tot leven, alleen in Hem het antwoord op de dood. In zijn brieven houdt Paulus zijn lezers voor dat zij geen eigen leven hebben, maar dat hun leven bij Christus in bewaring is, en dat het hun gegeven zal worden bij zijn wederkomst: "Wanneer Christus, uw leven, verschijnt, zult ook u, samen met Hem, in luister verschijnen" (Kolossenzen 3:4). Dit verheerlijkt lichaam zal veranderd worden op dezelfde wijze als dat van Christus, wiens heerlijkheid feller schitterde dan de middagzon. Verderop in dit hoofdstuk laat Paulus zien wat dit 'laten sterven van het vlees', en het 'streven naar wat boven is', betekent in de praktische verhoudingen tussen man en vrouw, ouders en kinderen, meesters en slaven.

Dat de gelovige met Christus is opgestaan, heeft duidelijke consequenties voor hoe hij met zijn lichaam omgaat: Het lichaam is er "voor de Heer" en niet om misbruikt te worden en "de Heer is er voor het lichaam". De Heer is er voor het lichaam, want God zal het werk dat Hij in ons is begonnen, door Christus voltooien. "God heeft de Heer opgewekt, en door zijn macht zal Hij ons ook opwekken" (1 Korintiërs 6:13-14). De opwekking van Christus is het bewijs dat de lichamen van gelovigen eveneens opgewekt zullen worden; en lichamen die eens met onsterfelijkheid bekleed zullen worden, bezitten nu al een nieuwe waarde en betekenis, al zijn zij nog sterfelijk. Omgekeerd is "het lichaam er voor de Heer", want die bestemming waarvoor zij ontworpen zijn, moet nu al effect hebben op hun levenswijze. Zij hebben het 'Woord' ontvangen om het in hun harten te koesteren. Dat 'altijd blijvende woord' (1 Petrus 1:23) is de kiem van het nieuwe leven: "weet u niet dat uw lichaam een tempel is van de heilige Geest, die in u woont en die u ontvangen hebt van God?" En de Christus die God heeft opgewekt, is voor hun zonden gestorven; daarom voegt hij er aan toe: "weet u niet dat u niet van uzelf bent? U bent gekocht en betaald, dus bewijs God eer met uw lichaam" (1 Korintiërs 6:19-20). Een lichaam dat voor toekomstige heerlijkheid is bestemd, mag nu niet door vleselijke praktijken bezoedeld raken.

Al die zinspelingen op de opgestane Christus in de brieven van Paulus, geven ons een beeld van zijn innerlijke denken. Centraal in zijn gedachten staat dat ene feit uit zijn eigen ervaring, dat feit dat hem fysiek verblind maar geestelijk verlicht had, dat hem van een trotse Farizeeër in een nederige apostel had veranderd: de levende Christus die hij op weg naar Damascus had mogen zien en horen. Dit is het uitgangspunt van al zijn redeneringen, niet alleen over zulke fundamentele principes als leven en dood, verzoening, wet en genade, maar ook over onze dagelijkse wandel voor God, onze 'vrucht van de Geest' in onze menselijke relaties. De geest van de apostel was als een zonnestelsel, en het genoemde feit is de zon daarvan. Kijk bijvoorbeeld naar zijn woorden aan de Galaten: "Ik ben door de Wet voor de Wet gestorven om voor God te leven" (Galaten 2:19). Tot aan die ontmoeting met de opgestane Christus had de Wet hem als een 'paedagoog' begeleid (3:24). Maar op dat moment stierf hij voor de Wet, maar stond op tot een nieuw leven in gemeenschap met God. "Met Christus ben ik gekruisigd" betoogt hij, en ergens anders: "Hij heeft het document met voorschriften waarin wij werden aangeklaagd, uitgewist en het vernietigd door het aan het kruis te nagelen" (Kolossenzen 2:14).

Zijn nieuwe houding tegenover de Wet was echter niet het enige gevolg van deze vereenzelviging met Jezus Christus. Jezus had gezegd: "Wie achter Mij aan wil komen, moet zichzelf verloochenen, zijn kruis op zich nemen en Mij volgen" (Mattheüs 16:24). Paulus doelt hier op, wanneer hij zegt: "Met Christus ben ik gekruisigd: ikzelf leef (dus) niet meer, maar Christus leeft in mij." (Galaten 2:20). 'Ik', en toch 'niet ik', want dat oude 'Ik' is dood. Is dat niet in de meest letterlijke zin een zelf-verloochening: Ik ben 'ik' niet meer, maar Christus leeft in mij. Hoe dat kan?: "Mijn leven hier op aarde leef ik in het geloof in de Zoon van God, die mij heeft liefgehad en zich voor mij heeft prijsgegeven." Deze verloochening wortelde in de kruisiging, maar zonder de opstanding zou die toch zinloos zijn; hoe zou Christus in hem leven als Hij niet weer levend was geworden? Leven uit geloof in een dode zou onmogelijk zijn, laat staan geloven dat Hij de Zoon van God was. Paulus wist dat in de opgestane Christus de Wet geen effect meer had; het echte leven was begonnen!
L.G.S./C.T.

Uit de oorspronkelijke Engelse versie vertaald, bewerkt en heruitgegeven, met toestemming van The Christadelphian Magazine & Publishing Association, Birmingham, UK, aan wie alle rechten voorbehouden zijn.

PALESTIJNSE BROEDERTWIST

Eind december werd de wereld verrast door het nieuws van een felle onderlinge ruzie tussen de Palestijnse Fatah en Hamas bewegingen, die op het randje van een burgeroorlog begon te komen. De problemen zijn uiteraard ontstaan door de eerdere verkiezingsoverwinning van Hamas, die vervolgens de premier Hanijeh mocht leveren, terwijl de president Abbas stamt uit de kringen van de Fatah beweging. Omdat Hamas principieel weigert Israël te erkennen, en openlijk belijdt uit te zijn op vernietiging daarvan, leidde dat prompt tot een wereldwijde financiële boycot van de Palestijnse autoriteit, wat de Palestijnse gebieden meteen in een financiële chaos stortte. Omdat het streven van Abbas erop gericht was, en is, met de Israëlis tot een vergelijk te komen, blijkt samenwerking tussen president en premier een absolute illusie te zijn. Abbas heeft al aangekondigd nieuwe parlementsverkiezingen te willen uitschrijven, en intussen ook zelfs presidentsverkiezingen. Hamas betitelde in elk geval het eerste voorstel tot een vorm van staatsgreep en kort voor de kerst kwam het zelfs tot een gewapende strijd tussen de aanhangers van beide kampen.

Op het eerste gezicht lijkt deze broedertwist de Israëlis alleen maar in de kaart te spelen, en dat is ook wat veel Palestijnen ervan denken. Maar het is nog maar de vraag of dat zo is. Wanneer er chaos ontstaat in de Palestijnse gebieden, en niemand de Palestijnen meer in de hand kan houden, zullen het onvermijdelijk de meest radicale elementen onder hen zijn die de toestand gaan bepalen. En dat zou slecht nieuws zijn voor Israël. Intussen is de Israëlische premier Olmert besprekingen begonnen met Abbas, kennelijk in de hoop met concessies aan Abbas de Hamas de wind uit de zeilen te kunnen nemen. Op het moment dat wij dit schrijven moet nog blijken of hij daarmee succes gaat hebben. Wanneer u dit leest zijn we al weer enkele weken verder, en wellicht weet u dan meer dan wij nu. Maar de Bijbel vertelt ons dat alleen de wederkomst van de Messias werkelijk vrede kan brengen in die regio. Dus laten we ons hoeden voor ongerechtvaardigd optimisme.

HET GETAL VAN HET BEEST

Begin juni 2006 meldde het nieuws dat bijbelgetrouwe christenen op 6 juni wereldwijd in gebed zouden gaan. Want op de zesde van de zesde van het jaar zes van dit nieuwe millennium zou anders de duivel kunnen toeslaan en zijn verwachte wereldheerschappij gaan vestigen. Zes-zes-zes was immers het getal van de duivel. Hoewel dit intussen oud nieuws lijkt, is de achterliggende mentaliteit steeds actueler aan het worden. Zulke acties zijn typerend voor veel goedbedoeld, maar onbijbels denken over het boek Openbaring. Wat hier fout aan is? Het getal van het beest is niet zes-zes-zes (dat is een Amerikaanse manier om een getal aan te geven) maar zeshonderd-zestig-zes. De Griekse tekst van Openbaring gebruikt namelijk geen getallen maar woorden. En voorzover het Grieks wel 'cijfers' kent (er is één handschrift bekend waarin het getal wel in getalwaarden staat weergegeven) zijn deze verschillend voor 600, voor 60 en voor zes. We zijn nog lang niet aan het jaar 600, terwijl de 60e maand van dat jaar ook problemen gaat geven. Het getal is dan ook geen datum: het is 'het getal van zijn naam' (Openbaring 13:17). En het is ook niet het getal van de duivel, want het is 'een getal van een mens' (vs 18).

Dit soort interpretatie van Openbaring, meer gebaseerd op geloofsijver dan op bijbelkennis, is afkomstig uit Amerika, waar het grote aanhang heeft. Maar er zitten bedenkelijke kantjes aan zulk enthousiasme. Gebrek aan werkelijke kennis van de tekst van Openbaring, en vooral de onderlinge samenhang daarin, in combinatie met de neiging de 'spectaculaire' symboliek van het boek letterlijk op te vatten, kan snel leiden tot onjuiste toekomstverwachtingen. Uit enkele recent verschenen boeken van Amerikaanse politieke auteurs blijkt verder, hoezeer groepen die deze opvattingen aanhangen de Amerikaanse politiek momenteel beïnvloeden. Dat kan een gevaarlijke combinatie vormen. Nu heeft president Bush nog maar twee jaar te gaan, en het politieke klimaat in de VS begint zich op dit moment in de richting van de Democraten te bewegen, dus de actuele toestand kan op korte termijn wel weer drastisch veranderen. Maar dat neemt het risico beslist niet weg.

De Taal van de *Bijbel*

Kinderen, het laatste uur is aangebroken. U hebt gehoord dat de antichrist zal komen (1 Joh. 2:18).

Veel christenen menen op grond van deze woorden dat er kort voor Jezus' wederkomst (in de 'eindtijd') een satanische macht zal opstaan, om over de wereld te heersen, die dan door Christus bij zijn komst zal worden overwonnen. Maar Johannes heeft het duidelijk over zijn eigen dagen: "Nu al treden er veel antichristen op, en daardoor weten we dat dit (zijn tijd!) het laatste uur is" (vs 18b). Wie waren dan die antichristen van zijn tijd? Hij begint hoofdstuk 4 met:

vertrouw niet elke geest. Onderzoek altijd of een geest van God komt, want er zijn veel valse profeten in de wereld verschenen ... iedere geest die belijdt dat Jezus Christus als mens gekomen is, komt van God. Iedere geest die dit niet belijdt, komt niet van God; dat is de geest van de antichrist. (1 Joh. 4:1-3)

Hij verbindt antichrist dus met valse profeten. In het OT waren valse profeten mensen die beweerden een profeet van God te zijn, maar die in werkelijkheid niet door God waren gezonden. Zo ook hier:

U, kinderen, komt uit God voort ... Die valse profeten komen uit de wereld voort. Daarom spreken zij de taal van de wereld en luistert de wereld naar hen. (vs 4-5)

In hoofdstuk 2 had hij ook al gezegd:

Ze zijn uit ons midden voortgekomen maar ze hoorden niet bij ons, want als ze werkelijk bij ons hadden gehoord, zouden ze bij ons gebleven zijn. (2:19)

Het gaat dus om voormalige leden van de gemeente, die de gemeente hebben verlaten en nu een afwijkende (valse) leer prediken. Die leer is kennelijk gebaseerd op menselijke redenering, want Johannes zegt dat zij 'de taal van de wereld' spreken, omdat zij 'uit de wereld voortkomen', dus omdat zij werelds (menselijk) denken.

We hebben hier te maken met de Griekse voorvoegsels 'pseudo' en 'anti'. Dat *anti* heeft de betekenis van 'tegen', zoals in *tegenstander* of *tegenpartij*, maar wordt ook gebruikt in niet-vijandige betekenis, zoals voor gasten die je later uitnodigen voor een 'tegenbezoek' (Luk. 14:12). Dat brengt ons op de betekenis van 'in ruil voor' of 'in plaats

De antichrist

---

van'. En die laatste betekenis heeft het in dit woord antichrist: iemand die de plaats probeert in te nemen van de echte Christus. Die valse leraars proberen dus te spreken met een gezag als van Christus zelf. Dit vinden we weerspiegeld in 1 Joh. 4:1-3 (zie boven), en in zijn tweede brief:

Want er zijn vele misleiders uitgegaan in de wereld, die de komst van Jezus Christus in het vlees niet belijden.

Dit is de misleider en de antichrist. (2 Joh. 7)

Dit woord 'misleider' (Grieks: *planos*) betekent iemand die anderen op een dwaalweg voert. Het valt echter op dat hij in 2:18 zegt 'u hebt gehoord dat' er een antichrist zal komen'. En opnieuw in 4:3: '... de antichrist, waarvan u hebt gehoord dat hij zal komen'. Zij hebben daar eerder van gehoord, en zien dat nu vervuld. Nu is het altijd zo dat wanneer we in de Schrift vinden dat de lezers van iets hebben gehoord, wij dat ergens eerder in de Schrift kunnen lezen. En dan is de vraag dus: waar verwijst Johannes dan naar? Het blijkt dat we die aankondiging van zulke antichristen vinden in Jezus' rede op de Olijfberg:

Er zullen talrijke valse profeten (*pseudoprofeten*) komen die velen zullen misleiden [Grieks: *planaō*] ... Want er zullen valse messiasen (*pseudochristussen*) en valse profeten komen, die indrukwekkende tekenen en wonderen zullen verrichten om ook Gods uitverkorenen zo mogelijk te misleiden [*planaō*]. Let op, ik heb jullie dit van tevoren gezegd. (Matth. 24:11,24)

Mattheüs gebruikt in zijn weergave het woord *pseudochristus* in plaats van dat *antichrist* van Johannes. Maar in beide gevallen vinden we die koppeling met valse profeten en het gebruik van dat woord 'misleiden' of 'misleider'. Dus ook zo is het voldoende duidelijk dat Johannes verwijst naar deze uitspraak van Jezus. 'Pseudo' duidt alles aan dat zich ten onrechte voordoet als iets anders. We vinden het regelmatig voor 'valse profeten', maar ook voor 'schijnapostelen' (2 Kor. 11:13), 'valse broeders' (2 Kor. 11:26, Gal. 2:4), en 'pseudo-kennis' (1 Tim. 6:20). Petrus gebruikt het om 'valse leraars' aan te duiden, die hij ziet als de tegenhangers van de 'valse profeten' ten tijde van het Oude Verbond (2 Petr. 2:1). Dus die 'in-plaats-van christussen' van Johannes zijn de-

zelfde als die ‘schijn-christussen’ van Mattheüs. Maar wat bedoelt Johannes dan met ‘dit is het laatste uur’? Paulus schrijft aan de Korintiërs over afvalligen in het OT, en zegt dan “Dit is ... opgetekend ter waarschuwing voor ons, over wie *het einde der eeuwen* gekomen is” (1 Kor. 10:11, NBG’51). De NBV vertaalt dat met ‘voor wie de tijd ten einde loopt’. Petrus schrijft: “Het *einde van alles* is nabij. Kom daarom tot bezinning en wees helder van geest” (1 Petr. 4:7). Ook zij beiden spreken dus, ieder in zijn eigen bewoordingen, over een einde dat nabij is, en zien daarin een reden tot extra waakzaamheid. Met de verlossing die Jezus tot stand heeft gebracht, en het einde van het Oude Verbond met zijn tempeldienst en de daarbij behorende offers, en daarom de aanstaande verwoesting van Jeruzalem en de tempel, was het inderdaad het einde van een tijdperk. De schrijver aan de Hebreeën verwoordt dat zo: “(Jezus) heeft zich bij *de voltooiing van de tijden* eenmaal geopenbaard, om met zijn offer de zonde teniet te doen” (Hebr. 9:26). In die zin was het dus een ‘einde’.

Betekent dat dan dat we in onze dagen geen ‘antichrist’ meer hoeven te verwachten? Het antwoord is: nee we hoeven de *komst* daarvan niet te verwachten, want we hebben er al die tijd al mee te maken. Valse leer, gebaseerd op menselijke redeneringen, is helaas al vroeg in het christendom ingeslopen. Dat was ook al zo onder het Oude Verbond, en dat is zo onder het Nieuwe Verbond. Het is *die* antichrist die door Jezus bij zijn wederkomst zal worden weggedaan. In het boek Openbaring komen we die aanvankelijk tegen als een ‘beest’ dat zich uiterlijk vertoont als ‘het Lam’ (een beeld van Christus), maar dat spreekt als de draak (symbool van de voortdurende menselijke rebellie tegen God). Dat is feitelijk dezelfde gedachte, alleen in een iets ander beeld. En omdat beesten in de symboliek van de schrift menselijke rijken voorstellen, hebben we reden om in dat beest de middeleeuwse kerk te zien die haar (ook volgens eigen zeggen) onbijbelse leer met harde hand oplegde aan alle burgers van het door haar beheerste gebied. Maar dat is intussen verleden tijd. In Openb. 16, 19 en 20 vinden we het daarom weer voorgesteld als een ‘valse profeet’ (pseudoprofeet), die door de echte Christus zal worden vernietigd in de vuurpoel. Maar de ware gelovigen waren al door Jezus’ rede op de Olijfberg gewaarschuwd zich verre te houden van zulke menselijke ‘aanpassing’ van de ware leer, om niet mee te worden vernietigd. Het enige dat zij daar voor hoeven te doen is zich serieus verdiepen in de ‘gezonde leer’, dus in Gods Woord, de Bijbel. R.C.R.

Ontmoeting met:

Jonathan

Bij Jonathan (God heeft gegeven), de oudste zoon van koning Saul, was geen sprake van jaloezie of eigen belang. In alle opzichten was hij het tegenovergestelde van zijn vader. Beiden bemerkten dat God met David was, en hem had aangewezen om in de plaats van Saul koning te zijn over Israël. Saul verzette zich zoveel hij kon tegen dit plan van God. Hij probeerde David te doden, en zo zijn eigen troon veilig te stellen. Jonathan was nederig en zag in dat Gods keus de juiste was. Zijn verlossingswerk zou via David gaan. Jonathan deed bewust afstand van de troon. Niet omdat hij laf was, want hij bewees een zeer dapper man te zijn, vol vertrouwen op God. Met pendrager bij op een dagbaar geachte de Filistijnen' i m m e r s

Het verdriët verstikt me, Jonatan, je was mijn broeder, en mijn beste vriend. Jouw liefde was mij dierbaar, meer dan die van vrouwen

alleen zijn wazich overviel hij 'de onoverwinstrijdmacht van "Hij (God) kan evengoed met een overwinning

zorgen als met velen" (1 Sam. 14:6). Jonathan was op een zeer bijzondere manier innig bevriend met David. Een liefde gebaseerd op de liefde van God. Hierdoor kwam Jonathan in conflict met zijn vader Saul. Het was voor hem kiezen: òf voor David, òf voor zijn vader. Kiezen voor of tegen de keus van God. Jonathan gaf David zijn mantel en zwaard, en gaf daarmee aan: het koningschap komt jou toe. "Moge de Heer je bijstaan zoals hij eerst mijn vader Saul bijstond. Beloof me dat je mijn nakomelingen steeds goed gezind zult zijn, zelfs wanneer de Heer al je vijanden één voor één van de aardbodem wegvaagt (1Sam. 20:14-15). Jonathan bleef zijn vader trouw, want evenals David zag hij hem als de gezalfde van de Heer. Hij sloot zich niet aan bij de troepen van David. Hij stierf met zijn vader in de strijd tegen de Filistijnen. Saul hield vast aan zijn eigen macht en verloor alles, ook de liefde van de Heer. Jonathan gaf zijn koningschap op, en ontving de trouw en liefde van de Heer. Nu wacht hij in het stof op de opstanding. Zo is Jonathan een groot voorbeeld van een diep gelovig man, bereid om uit liefde voor de Heer alles wat dit leven te bieden heeft op te geven. N.D.

7.

De Renaissance bracht meer kennis op allerlei gebied, ook de herontdekking van oude klassieke kennis. Tegelijkertijd begon de oude christelijke wereld te verbrokkelen. Voor de Bijbel betekende dit, dat hij als gezagsbron het kerkgezag begon te vervangen, en tevens dat men begon terug te grijpen op de handschriften in de oorspronkelijke talen in plaats van het Latijn van de Vulgaat. De reformatie bracht een honger naar Bijbels in de landstalen waaraan de nieuwe, intussen volwassen, boekdrukkunst voldeed. De prijzen zakten tot een niveau waarop velen zich een Bijbel konden veroorloven.

De renaissance

De renaissance (letterlijk wedergeboorte) markeerde het einde van de middeleeuwen. Nieuwe ideeën begonnen ingang te vinden. De macht van kerk en staat werd ontdaan van zijn absolute karakter. Het ene Europa begon uiteen te vallen in afzonderlijke delen en nationalistisch denken begon dat van de ene christelijke wereld te vervangen. De oude wereld werd ook meer individualistisch. Niet langer liet de mens zich in zijn denken de wet voorschrijven door de boven hem gestelde overheid. Lokale bestuurders deden hun best het proces in de hand te houden, en er tegelijkertijd hun voordeel mee te doen. In deze sfeer van verandering en vernieuwing ontstond de reformatie, aanvankelijk als een beweging tot kerkvernieuwing, maar door te grote tegenstand vanuit de oude structuur al snel gedwongen het karakter van een revolutionaire beweging aan te nemen. Deze beweging werd op verschillende plaatsen actief gesteund door lokale overheden die hierin een kans zagen zich te ontdoen van het allesoverheersende gezag van Rome. Deze reformatie wordt soms door haar volgelingen voorgesteld als een strijd om godsdienstvrijheid, maar dat was zij geenszins. De godsdienstdwang was in reformatorische streken even groot als in de landen die Rome trouw bleven. Nog steeds bepaalde de overheid wat haar burgers dienden te geloven. Alleen was dat nu de nationale overheid en niet de ‘ heilige roomse keizer’ als uitvoerder van het gezag van Rome. Voor het overige rookten de brandstapels in lutherse en calvinistische streken even hard als in roomse landen.

Terug naar de Bijbel

De reformatie was begonnen als verzet tegen het zedelijk verval in de kerk. Maar toen zij door diezelfde kerk in de hoek van de revolutionaire bewegingen werd gedrukt werd ook de kerkleer aan een kritisch onderzoek onderworpen. De kerk had zichzelf in de loop der tijden absoluut gezag toegekend en zichzelf gesteld tot de maat aller dingen.

wedergeboorte

De hervormers moesten wel uitzien naar een andere bron van gezag, een andere maatstaf. Zij vonden die in de Bijbel. De Bijbel maakte de mensen onafhankelijk van het gezag van de oude structuur en maakte hen tot mondige gelovigen. Er ontstond een honger naar Bijbels in de landstaal en de intussen volwassen geworden boekdrukkunst voldeed hieraan met een stroom van gedrukte versies. Voor het eerst sinds 1000 jaar kwam het volk weer in direct contact met Gods Woord. En de reformatie was tegelijkertijd de oorzaak en het product van deze ontwikkeling. Gedurende de gehele middeleeuwen had de kerk zich bediend van de Vulgaat, de Latijnse Bijbelvertaling. De val van Constantinopel voor de Turken in 1453 had velen, en dus ook geleerden, naar het westen gedreven. Dit bracht in het westen een nieuwe kennis van de klassieke talen en de klassieke geschriften waarvan de vluchtelingen exemplaren meebrachten. Men beschouwt de val van Constantinopel dan ook als het einde van de middeleeuwen en het begin van de Renaissance. De nieuwe kennis van de oude talen was tevens aanleiding om ook de bijbelse geschriften weer in hun oorspronkelijke talen te gaan bestuderen. In 1519 publiceerde Erasmus een Grieks Nieuwe Testament in parallel met een Latijnse versie. Het bleek dat de Latijnse Bijbel door het vele overschrijven er niet nauwkeuriger op was geworden, terwijl de oorspronkelijke vertaling zelf wellicht ook niet boven alle kritiek verheven was. Het was Maarten Luther die de consequentie beseftte. Als hij de Bijbel in het Duits wilde brengen, wat hij zich ten doel had gesteld, dan moest hij terug naar het origineel. In 1522 publiceerde hij een Nieuw Testament, gebaseerd op de Griekse versie van Erasmus. Tussen 1523 en 1532 verschenen er telkens delen van zijn Oude Testament en in 1534 werd de eerste volledige Bijbel in het Duits gedrukt die rechtstreeks uit de grondtalen was vertaald. De Luther-Bijbel werd ook in ons land populair. De uitgever was Jacob van Liesvelt uit Antwerpen, die in 1526 een vernederlandsing van de Luther-Bijbel uitgaf. Het Nieuwe Testament was dat van de Luther-vertaling. Het Oude Testament volgde Luthers vertaling voor zover deze gereed en gepubliceerd was; het overige was een eigen vertaling van de Vulgata. Volgende drukken bevatten steeds meer van Luthers vertaling, en in 1535 gaf de Liesvelt-Bijbel de gehele vertaling van Luther. Daarmee was dit de eerste Nederlandse Bijbel die niet

Titelpagina van de Liesvelt-Bijbel

¶ Hier trind na sijn badlinge hande hantel ghetemperet werdt
hijc Jesus Doctere / Anstia / Jacob / enhe goetmē riep. Gabe hoe
Jesus in Kollien alle menschen van hare crancgeden ghenad.
Matthij. 4. apitel.

meer was gebaseerd op de Latijnse Vulgaat. Men zou natuurlijk kunnen redeneren dat de vertaling toch nog steeds indirect is en niet rechtstreeks teruggaat op de grondtalen, omdat hij via het Duits komt. Maar Duits en Nederlands lagen in die dagen zo dicht bij elkaar dat geen hervertaling nodig was, maar alleen een omzetting in Nederlandse woorden, of alleen maar Nederlandse spelling. De Liesvelt-Bijbel is in ons land populair geworden.

Het is in ons land bij uitstek de Bijbel van de reformatie geweest.

De reformatie

Luther heeft zijn best gedaan een bijbelvertaling te leveren die de gewone man evenzeer aansprak als de intellectueel, en de Noord-Fries evenzeer als de Beier. Men heeft gezegd: ‘ Luther wilde de Bijbel Duits laten spreken’ of: ‘ Luther wilde de Bijbel tot het volk brengen’ . Daartoe veroorloofde hij zich vrijheden met de tekst die niet door iedereen werden gewaardeerd en waar mettertijd weerstand tegen begon te ontstaan. Men begon tot het inzicht te komen dat de oorspronkelijke tekst van de Bijbel geïnspireerd was en dat vrijheden daarmee ongeoorloofd waren. Een vertaling diende het origineel zo goed mogelijk weer te geven, desnoods ten koste van de kwaliteit van het Nederlands. De lezer diende zich al lezende maar vertrouwd te maken met typische Bijbelse uitdrukkingen. De Bijbel moest niet tot de lezer worden gebracht; de lezer diende tot de Bijbel te komen. In 1556 verscheen een vertaling van het Nieuwe Testament door Johannes van Utenhove die, als uiterste consequentie van deze denktrant opgesteld was in een soort Grieks met Nederlandse woorden. Deze benadering bleek te extreem, maar het werd wel de aanzet tot een nieuwe vertaling van de gehele Bijbel die in 1561 uitkwam. Deze vertaling is bekend geworden onder zijn bijnaam: de Deux-Aes Bijbel. Deze Bijbel is gedurende de tachtigjarige oorlog de voornaamste Bijbel geweest in de noordelijke Nederlanden. Men zou kunnen zeggen dat het deze Bijbel is geweest die onze voorvaders heeft geïnspireerd bij hun strijd tegen de Spaanse overheersing. In het vroeg zeventiende eeuwse kerkje van Vlieland (1605), waar admiraal de Ruyter een eigen bank had, staat boven de bank langs de oostmuur geschreven ‘ Koningen sullen uwe Voedster-Heeren ende haere Vorsten uwe soochvoedsteren sijn’ (NBG: ‘ Koningen zullen uw voedstervader zijn en hun vorstinnen uw zoogsters’ , Jes. 49:23). Deze tekst komt in deze vertaling zo uit de Deux-Aes Bijbel. Hij werd aanvankelijk gedrukt te Embden, wegens de geloofsvervolging in ons land. Het formaat was ook duidelijk kleiner en compacter dan dat van de Liesvelt-Bijbel; het was een Bijbel die gesmokkeld en verstopt moest

kunnen worden. Velen hebben het bezit ervan met hun leven moeten betalen. Later, als verschillende steden de zijde van de prins van Oranje hebben gekozen, is er veiligheid binnen de stadsmuren en wordt deze Bijbel ook in de Nederlanden zelf gedrukt. Bijbels als die van Liesvelt en de Deux-Aes vertegenwoordigen de hoofdstroom in de noordelijke Nederlanden. Zij werden vooral gelezen door de gereformeerden. Maar andere groepen hadden soms een eigen vertaling. Een belangrijke minderheid werd in de Nederlanden gevormd door de doopsgezinden. Zij maakten vooral gebruik van de vertaling van Biestkens. Ook de Luthersen gebruikten deze gedurende langere tijd. De Biestkens-Bijbel van 1560, eveneens gedrukt te Embden, is voor ons interessant omdat het de eerste Nederlandse Bijbel is waarvan de hoofdstukken zijn ingedeeld in verzen. Hiervan is meteen gebruik gemaakt door in de kantlijn talloze verwijzingen op te nemen naar andere passages. Zo is deze Bijbel een echte studie-bijbel geworden. Latere uitgaven van de Biestkens-Bijbel kenmerkten zich door een compact formaat. Het moest een Bijbel zijn die men ook op reis kon meenemen. De prijs van een Bijbel was in deze tijd gezakt tot 2 à 3 gulden, ca. 1 à 1½ maand loon voor een geschoold handwerker. Dat was een prijs die velen zich konden veroorloven.

Deux-Aes Bijbel

Katholieke uitgaven

Er is al even op gezinspeeld: er was in die tijd veel geloofsvervolgung. De Spaanse overheid trachtte met geweld het katholieke geloof te handhaven. Het bezit van een Bijbel leidde maar al te gemakkelijk tot de doodstraf. Officieel keurde de katholieke kerk niet het bezit van Bijbels als zodanig af, maar alleen het bezit van niet goedgekeurde edities. En inderdaad klonk in veel vertalingen de reformatorische gezindheid van de vertaler wel door; was het niet in de tekst zelf, dan wel in de kanttekeningen. Maar ook los daarvan was de oude kerk niet blij met het verschijnsel Bijbel in de landstaal. Het tastte haar greep op de massa aan, en het verleidde de lezer maar al te gemakkelijk tot sympathieën voor het nieuwe geloof. Toch zijn er ook in de 16e eeuw geautoriseerde katholieke uitgaven geweest die, onder voorwaarden, gekocht en gelezen konden worden. Deze uitgaven werden bekend onder de naam Leuvense Bijbel, omdat ze in Leuven in de zuidelijke Nederlanden werden uitgegeven. De vertaler van de eerste versie, die in 1548 verscheen, was Nicolaas van Winghe. Maar omdat de kerk de Latijnse Vulgaat tot officiële kerkbijbel had verklaard was de Leuvense Bijbel een vertaling uit het Latijn. Ten opzichte van de protestantse Bijbels was dit een stap terug.

de BIJBEL lezen

Ja natuurlijk ... maar eh, echt alles?

Het begin van een nieuw jaar is gewoonlijk de tijd voor goede voornemens. En welk beter voornemen zouden we kunnen hebben dan de Bijbel te gaan lezen of, als we dat al doen, dat meer serieus en systematisch te doen?

Maar hoe pak je dat aan?

Er bestaat een anekdote over iemand die leiding zocht in de Bijbel. Maar waar moest hij die vinden. Hij besloot de Bijbel op een willekeurige plaats open te slaan, en met zijn ogen dicht zijn vinger op de bladzijde te leggen en de zo aangewezen tekst als leidraad te gebruiken. U kunt zich zijn ontsteltenis voorstellen toen hij las: "Daarop ging hij heen en verhing zich." Hij probeerde het opnieuw, in de hoop op iets positievers, maar het werd alleen maar erger: "Ga heen, doe gij evenzo." Hij gaf de moed niet op en probeerde het nog een keer. Zijn derde poging was echter nog rampzaliger: "Wat gij doen wilt, doe het met spoed!"

Dat is duidelijk niet de manier om met Gods Woord om te gaan. Toch horen wij vaak genoeg mensen zeggen dat zij slechts die passages opslaan die hen dierbaar zijn. Is ook dat niet een vorm van willekeur? Wat zegt de Bijbel zelf? Met zijn eigen aanstaande dood voor ogen herinnert de apostel Paulus zijn zoon in het geloof, Timotëus, er aan dat 'je van kindsbeen af vertrouwd bent met de heilige geschriften die je wijsheid kunnen geven ... **Elke schrifttekst is door God geïnspireerd** en kan gebruikt worden om onderricht te geven, om dwalingen en fouten te weerleggen, en om op te voeden tot een deugdzaam leven, zodat een dienaar van God voor zijn taak berekend is en voor elk goed doel volledig is toegerust.' (2 Timotëus 3: 14-17). Bedenk dat Paulus het hier heeft over de boeken van het Oude Testament. Dan mogen wij ons dus niet tot het Nieuwe Testament beperken. Want ook die moeilijke boeken en passages, zoals die over de offers, of de lange geslachtsregisters, behoren tot diezelfde geschriften. Ook het Nieuwe Testament begint trouwens met een geslachtsregister, dat van Jezus. En achter veel van die namen gaat een boeiende geschiedenis schuil. Voor elke gelovige geldt: 'Uw woord is de waarheid' (Jezus), 'De wet van de HEER is volmaakt: levenskracht voor de mens' (David), en 'hoe lief heb ik uw wet, heel de dag is hij in mijn gedachten' (een andere psalmist). Dus, hoe wij het ook aanpakken, uiteindelijk moet het om de hele Bijbel gaan. Maar dat komt er op neer dat voor zinvol Bijbel lezen een systematisch plan nodig is, en dat het een zekere discipline vraagt.

Wat in Paulus' woorden ook opvalt, is dat 'van kindsbeen af'. Elders spreekt hij over het oprechte geloof van zowel Timotëus, als van zijn grootmoeder Lois en zijn moeder Eunike (2 Timoteüs 1:5). Dit was een huishouden waar Gods Woord centraal stond, waar met de kinderen gelezen werd, en waar uitleg gegeven werd. Dat was wat God van het begin af onder Zijn volk wilde zien, zoals Mozes hen voorhiel: 'Houd de geboden die Ik u vandaag opleg steeds in gedachten. Prent ze uw kinderen in en spreek er steeds over, thuis en onderweg, als u naar bed gaat en als u opstaat' (Deut. 6:6-7).

Nog belangrijker dan de regelmaat van lezen, is de houding die men heeft tegenover de Schrift. Als wij werkelijk geloven dat 'wie (God) wil naderen moet geloven dat Hij bestaat, en dat wie hem zoekt door Hem zal worden beloond' (Hebreeën 11:6), dan zullen wij Zijn woord benaderen met nederigheid en een verlangen om daar wijsheid in te vinden. God Zelf zegt dat wij voor zijn woord moeten 'huiveren' om voor Hem aanvaardbaar te zijn: 'Ik sla acht ... op mensen met een gebroken geest, op ieder die huivert voor mijn woorden' (Jesaja 66:2). Een Bijbel pakken is soms zo gewoon geworden dat we het risico lopen die zonder de nodige eerbied te lezen. Daarom doen wij er goed aan eerst in gebed tot God te komen en Hem te vragen of Hij onze gedachten wil leiden en zegenen.

Maar begrijpen is één ding, het dagelijkse in de praktijk brengen is een ander! Toch moet dat Woord invloed hebben op ons dagelijks leven, anders zijn wij huichelaars. Jakobus noemt geloof zonder werken "dood geloof" (Jakobus 2:14-17). Niet voor niets wordt Gods Woord levend genoemd: 'heb elkaar dan ook onvoorwaardelijk lief, met een zuiver hart, als mensen die opnieuw zijn geboren ... door Gods levende en altijd blijvende woord' (1 Petrus 1:22-23). Door dat woord komt men tot geloof; door dat woord wordt de gelovige geestelijk in leven gehouden. Het is als een zaad dat in ons ontkiemt en goede vruchten voortbrengt. Hoe meer wij het lezen, hoe vruchtbaarder ons leven voor God!

Alle citaten uit de Nieuwe Bijbel Vertaling

C.T.

Wie nog niet gewend is de Bijbel systematisch te lezen kan gebruik maken van ons Bijbel leesplan voor beginners (dat een introductie geeft), of het Bijbel leesrooster (voor wat meer gevorderden) waarmee u in een jaar de hele Bijbel leest: Het Oude Testament één maal en het Nieuwe Testament twee maaal.

U kunt het leesplan of het leesrooster telefonisch, via E-mail of brief (kaart) aanvragen op het adres dat vermeld staat op het omslag.

als de tijd ten einde loopt.....

1. Alles wat vroeger is geschreven

Alles wat vroeger is geschreven, is geschreven om ons te onderwijzen, opdat wij door te volharden en door troost te putten uit de Schriften zouden blijven hopen. (Rom. 15:4)

Het Oude Testament staat vol gebeurtenissen en belevenissen van mensen. Soms zijn dat hoogtepunten uit de heilsgeschiedenis, die iedere christen als monumenten voor ogen staan. Maar vaak, heel vaak, zijn dat verhalen van mensen die faalden. Zelfs van mensen waarvan wij zouden vinden dat ze het nog niet zo slecht gedaan hebben, vinden we maar al te dikwijls een kritisch 'eindoordeel'. Waarom al die negatieve verhalen? Volgens de apostel Paulus is het doel van al deze verhalen, zowel de positieve als de negatieve, dat de lezers (in deze tijd zijn *wij* dat dus!) daar lering uit trekken. Het vertelt ons hoe het zou moeten, en wat onze zegeningen zullen zijn wanneer wij het zo doen, en hoe het in de praktijk maar al te vaak gaat, en wat *daar* de gevolgen van zijn. De mens leert nu eenmaal het best van fouten. Maar wanneer wij verstandig zijn leren we van de fouten van anderen. En dat brengt ons tot de kern van de zaak: de mensen uit de tijd van het OT hebben al die fouten niet gemaakt omdat zij zo buitengewoon slecht waren, maar omdat het mensen waren, mensen zoals u en ik. En dat betekent dat wij op onze beurt onze uiterste best zullen moeten doen om niet in diezelfde fouten te vervallen, want ook wij zijn (helaas) 'maar' mensen. Die verhalen staan daar dus om ons daarvoor te waarschuwen, want een gewaarschuwd mens telt, volgens het spreekwoord, nog steeds voor twee. Wanneer wij dan kijken wat er mis ging met de mensen onder het Oude Verbond, zien we dat zij te laks waren in het stipt opvolgen van de voorschriften van de Wet. Zij meenden dat 'zo ongeveer' wel goed genoeg was. Zij verzuimden Gods Woord (en de ervaringen van hun verlossing uit de slavernij van Egypte) zorgvuldig door te geven aan hun kinderen. En zij hielden zich onvoldoende zorgvuldig afgescheiden van de volken rondom hen en hun godsdienstige praktijken.

De praktijk van het Oude Testament

Toen Mozes zich op de berg Sinaï bevond, om daar de Wet te ontvangen, werd het volk ongeduldig toen hij te lang wegbleef. Het draaide erop uit dat Aäron een gouden kalf liet maken en het volk uitriep: 'Israël, dit is je god, die je uit Egypte heeft geleid!' (Ex. 32:4). Let op dat zij dat kalf hier niet voorstellen als

een andere god, maar als een afbeelding van de God die hen uit Egypte had bevrijd. Wij zouden dat wellicht nog geen echte afgoderij noemen, hooguit een wat ongeoorloofde wijze van aanbedding (het maken van zo'n afbeelding was ze immers verboden). Maar uit het vervolg blijkt dat God ze dit wel degelijk aanrekenet als afgoderij. Wat zij hier doen is hun wijze van aanbidden aanpassen aan wat ze gewend waren in Egypte. Dit is dus een kenmerkend geval van het onvoldoende stipt nakomen van hun verplichtingen.

Later, wanneer ze eenmaal in het land wonen blijkt dat ze het verbod om de heidense praktijken over te nemen, toch weer verwaarlozen. De Kanaänieten waren gewend hun goden te aanbidden op speciale offerplaatsen, in sommige vertalingen aangeduid als 'hoogten'. God had zijn volk daarom geboden: "Als u (het land) eenmaal in bezit hebt gekregen en er bent gaan wonen ... vraag u dan niet af: Hoe hebben die volken hun goden vereerd? Zo willen wij het ook doen! Nee, de HEER, uw God, verbiedt u dat." (Deut. 12:29-31). Maar als ze eenmaal in dat land wonen, vinden we als een soort refrein door het boek van Koningen: "(De koning) deed wat recht was in de ogen des Heren. Alleen verdwenen de hoogten niet; nog steeds slachtte en offerde het volk op de hoogten." (hier 1 Kon. 22:43, NBG'51). Het hier aangehaalde vers betreft Josafat, een van de 'goede' koningen van Juda. Maar we vinden deze uitspraak bij elke koning van Juda, van Salomo af tot aan Hizkia toe, die de 'offerhoogten' tenslotte definitief vernietigde. De Koningen van het noordelijke rijk (Israël) maakten het nog bonter. Jerobeam, hun eerste koning, had een tweetal gouden kalveren opgesteld in de plaatsen Dan en Betel; en ook in zijn geval lezen we dat hij het probeerde voor te stellen alsof dit geen andere goden waren, maar slechts afbeeldingen van de ware God. Maar het refrein hier is: "(De koning) brak niet met de zondige praktijken van Jerobeam, de zoon van Nebat, die de Israëlieten tot zonde had aangezet, want de gouden stierenbeelden in Betel en Dan liet hij ongemoeid". (hier 2 Kon 10:29). Deze aanhaling betreft de hervormer Jehu, die de ingevoerde Baäldienst uitroeide, maar toch op dit punt wordt bekritiseerd. Van anderen lezen we dingen als: "Het minst erge was, dat hij wandelde in de zonden van Jerobeam, de zoon van Nebat" (1 Kon. 16:31). Je kunt niet denken: 'Zo moet het maar goed zijn, het gaat tenslotte om de bedoeling en niet om de vorm, en ik bedoel het toch goed.' Niet *wij* maken uit wat 'goed genoeg' is, maar God.

De neiging tot gelijk zijn

We lezen ook dat zij verzuimden hun kinderen ervan te doordringen dat hun God niet gelijk was aan de goden van de andere volken, rondom hen. En dat zij de dienst van hun God daarom niet mochten aanpassen aan de gebruiken van die andere volken. Uiteraard hangen deze zaken nauw met elkaar samen. En hier komen we aan de kern van de zaak: het volk had de strikte opdracht om 'anders' te zijn, om de wereld te tonen hoe een volk-van-God functioneerde, wat dat aan rechtvaardigheid ten gevolge zou hebben, en hoe zij daarom gezegend zouden zijn. Maar in de praktijk functioneerde het andersom. Hun voornaamste prioriteit bestond eruit net zo te worden als die andere volken. Zij wilden assimileren in plaats van de grote uitzondering te zijn, die als voorbeeld moest dienen. Dat moet ons natuurlijk niet verbazen. De mens wil altijd meedoen, erbij horen, als die anderen zijn. En dat brengt ons op ons thema: omdat deze neiging van de mens universeel is, is dit ook het grote gevaar dat de leden van het volk van het Nieuwe Verbond bedreigt. Ook *wij* willen het liefst als de anderen zijn. En ook de christen heeft de neiging zijn zuivere christendom aan te lengen met praktijken van andere denkrichtingen waar hij wel wat in ziet, of die zijn geloofsleven, naar zijn mening, verrijken.

De praktijk van het christendom

Dat begon al in de Romeinse tijd. De zogenaamde kerkvaders hebben de oorspronkelijke boodschap van het evangelie, in de woorden van hun bewonderaars, 'aangepast en verduidelijkt', en zo 'aanvaardbaar' gemaakt voor een Grieks-denkende wereld. Onder Constantijn de Grote is zo de vorm van de eredienst aangepast aan wat de heidense Romein gewend was. Later zijn bijvoorbeeld Germaanse elementen en feesten eenvoudigweg 'verchristelijkt', d.w.z. van christelijke namen en aanduidingen voorzien en vervolgens opgenomen in het christendom. In onze eigen tijd kwamen er nieuwe theologische invalshoeken. Christus zou vooral 'solidair' zijn geweest met de armen en verdrukten, dus marxisme was ook een soort christendom. Of het ging om de emancipatie van achtergestelde groepen, dus iedere vorm van sociale hervorming kon worden gezien als een vorm van christendom. Zelfs bevrijdingsoorlogen zijn gepresenteerd als gebaseerd op christelijke grondslagen, al had Christus nog zo nadrukkelijk anders geleerd (Joh 18:36). Maar het volk verkoos ook in Jezus' eigen dagen al de vrijheidsstrijder Bar-Abbas boven hun Messias, en dat is nog steeds zo. Is dat ernstig? Ja, dat is ernstig. Waarom? Omdat de Bijbel ons vanaf het allereerste begin duidelijk maakt dat God zelf dat ernstig vindt, dus dan doet onze eigen mening eigenlijk al niet meer zo ter zake. Toch zal ik proberen duidelijk te maken waar de schoen wringt.

Waar ligt het probleem?

Sommigen leggen bijvoorbeeld veel nadruk op de vorm van de eredienst. Zij zijn onder de indruk van de ‘warmte’ van de aankleding van hun kerk, de plechtigheid van hun dienst, de gewaden van hun ambtsdragers, de traditie van de uitgesproken formuleringen, kortom van de totale uitstraling. Maar dan loop je het risico dat je op den duur de verpakking gaat verwarren met de inhoud, dat rituelen en formules (in het Latijn!) een groter belang krijgen dan de gezindheid waarmee je het beleeft. Anderen zoeken het in rigoureuze handhaving van voorschriften, en vervallen dan al snel in een wetticisme dat de Farizeeën van Jezus’ dagen zo kenmerkte: “Wee jullie, schriftgeleerden en Farizeeën, huichelaars, jullie geven (zelfs) tienden van (de tuinkruiden), maar veronachtzamen wat zwaarder weegt: recht, barmhartigheid en trouw.” (Matth. 23:23). Weer anderen trachten, bijv. door onthechting, verdiensten op te bouwen, in de mening zo voldoende ‘bonuspunten’ te verzamelen om hun eventuele fouten te compenseren. En dan ga je het teveel zien als een soort ruilhandel. Met andere woorden, de ideeën die we zelf inbrengen zijn op zichzelf misschien nog niet zo slecht, maar ze beïnvloeden ons denken, bepalen onze prioriteiten en geven zo vorm aan de wijze waarop we ons christen-zijn invullen. En we zouden goed doen ons af te vragen: als die ideeën werkelijk zoveel zouden kunnen bijdragen aan de kwaliteit van ons christen-zijn, waarom spreekt de Bijbel daar dan niet over? Of verbiedt die het zelfs? Doen we er dan toch niet beter aan, om aan te nemen dat God Zelf het beter weet dan wij?

Wat we, wellicht met de beste bedoelingen en zonder dat we het ons zo erg bewust zijn, proberen te doen, is onze eigen persoonlijk bijdrage te leveren aan de inhoud van het evangelie van Christus. En we koesteren die bijdrage als onze eigen schat, onze eigen rijkdom. Maar Jakobus zegt: “U hebt uw schatkamers gevuld, hoewel de tijd ten einde loopt” (Jac. 5:3). Het is waar dat hij het hier over financiële rijkdom heeft, maar niets hoeft ons te beletten het evenzeer toe te passen op vermeende ‘geestelijke rijkdom’. De tijd loopt ten einde, en het gaat er nu op aan komen hoe wij omgaan met het evangelie dat ons is geschonken. Bewaren wij dat onvervalst, of lengen wij dat aan met ideeën van de wereld om ons heen? Nu de tijd ten einde loopt is het des te belangrijker dat wij een voorbeeld zijn voor die wereld en niet die wereld als een voorbeeld nemen voor ons. En dat niet alleen naar die wereld toe, maar ook jegens elkaar. Laten we ‘elkaar bemoedigen, en dat des te meer naarmate u de dag van zijn komst ziet naderen’ (Hebr. 10:25). In de komende afleveringen van dit jaar zullen we dan gaan zien wat dat voor ons betekent. R.C.R

Hoe leest u?

De Here Jezus vroeg zijn tijdgenoten:
Zo maakte Hij duidelijk dat
en dat het belangrijk is onderscheid te maken tussen wat

“Alleen wie opnieuw wordt geboren kan “Hoe kan

‘Wedergeboren worden’ is een vertrouwde term in het hedendaagse Christendom, maar voor Nikodemus (Joh. 3:3-4) was hij splinternieuw: wat kon die prediker uit Nazaret ooit bedoelen met die vreemde uitspraak? Een volwassen mens kan toch niet terug in de baarmoeder, om vervolgens opnieuw het geboorteproces door te maken? Waar ging dit in vredesnaam over? Deze situatie is kenmerkend voor het evangelie van Johannes: Jezus confronteert zijn gehoor met een uiterst provocerende uitspraak, om het daarmee te prikkelen tot dieper nadenken, om zo door te dringen tot diepere waarheden. Jezus begon zijn prediking met “Bekeert u en gelooft het evangelie”, wat een moderne vertaling ooit vertaalde met: ‘jullie moeten anders gaan leven’. Maar wat Jezus aan Nikodemus vertelt, gaat niet over een wat aangepaste levensstijl: de verandering moet zo *drastisch* zijn dat het resultaat er op neer komt als zou daar een volledig nieuw mens staan.

De apostel Paulus pakt dit beeld op in zijn brieven. In Rom. 6:6-7 (NBG’51) schrijft hij: “dit weten wij immers, dat onze *oude mens medegekruisigd* is, opdat aan het lichaam der zonde zijn kracht zou ontnomen worden ... want wie gestorven is, is rechtens vrij van de zonde.” De mens die wij vroeger waren moeten wij dus zelfs laten kruisigen, zoals Christus zelf gekruisigd is en met Hem die misdadiger aan dat kruis naast Hem! Niets minder dan dat is voldoende! Want die oude mens verdient slechts de dood wegens zijn zonde. In zijn brief aan Efeze gebruikt hij een iets ander beeld: de gelovigen moeten die oude mens *afleggen*, zoals je oude vuile kleren uitdoet, en de nieuwe mens *aantrekken* zoals je nieuwe schone kleren aantrekt: “Door Jezus wordt duidelijk dat u uw vroegere levenswandel moet opgeven en de oude mens ... moet afleggen, dat uw geest en uw denken voortdurend vernieuwd moeten worden en dat u de nieuwe mens moet aantrekken, die naar Gods wil geschapen is” (Efez. 4:21-24). Er mag dus geen spoortje oude mens achterblijven. Ook in zijn brief aan Kolosse gebruikt hij dat beeld van vuile en schone kleren: “maar nu moet u alles wat slecht is opgeven ... nu u de oude mens en zijn leefwijze afgelegd hebt en de nieuwe mens hebt aangetrokken, die steeds vernieuwd wordt naar het beeld van zijn schepper en zo tot inzicht komt” (Kol. 3:8-10).

Wat leest u?

‘Hebt u niet gelezen’ en ‘Staat er niet geschreven?’
het geschreven woord van God boven alles staat
God heeft gesproken en de menselijke opvattingen daarover.

het koninkrijk van God zien” iemand geboren worden als hij al oud is?”

Het zal dus duidelijk zijn dat van de gelovige een volledige inzet wordt gevraagd: niets minder dan een totale verandering van mentaliteit en karakter (‘geest en denken’) is voldoende om een broeder of zuster in de Here te worden. Maar gelukkig staan we daar niet alleen voor. In zijn gesprek met Nikodemus vertelt Jezus hem dat hij opnieuw geboren moet worden uit het *water van de doop* en de *vernieuwing door Gods geest* (Joh. 3:5). Samenvattend kunnen we dus zeggen dat de situatie de volgende is:

- Met onze doop geven we aan dat onze ‘oude mens’ sterft, als rechtvaardig oordeel over zijn zonde die kan niet blijven leven.
- Wanneer wij opkomen uit het doopwater wordt symbolisch een nieuwe mens geboren; maar die moet vervolgens nog wel opgroeien.
- Door vrijwillig die doop te ondergaan, geven we aan dat het onze diepste wens is die nieuwe mens te zijn, maar ook te blijven. Dat eist strijd, omdat onze oude mens voortdurend tracht opnieuw bezit van ons te nemen. Wij moeten echter juist voortdurend vernieuwd worden naar Gods beeld.
- Omdat we die strijd zonder Gods hulp niet aan zouden kunnen, heeft God ons hulp beloofd d.m.v. zijn Geest. Alleen zo kunnen wij onze wedergeboorte ook in de praktijk waarmaken.
- Dat betekent dat we met die hulp dagelijks moeten, maar ook kunnen, strijden om *Christus’* gezindheid tot de *onze* te maken, en zo ‘tot inzicht’ te komen en toe te groeien naar zijn voorbeeld.

Helaas heeft zich in een deel van het christendom echter de visie ontwikkeld dat ‘wedergeboorte’ iets is dat je *overkomt*, wanneer God je de Heilige Geest schenkt. Wedergeboorte is dan iets dat *God aan ons* doet, iets waarvoor je zelf niets hoeft te doen, maar dat je ontvangt, en waar je dus (extreem gesteld) alleen maar op hoeft te wachten. Terwijl de leer van Jezus en de apostelen duidelijk maakt dat wedergeboorte iets is dat we *zelf* moeten doen, met al onze inzet; waarbij we dan, wanneer we dat inderdaad met alle inzet doen, Gods bijstand door zijn Geest mogen verwachten. Jezus’ woorden tot Nikodemus waren daarom geen uitleg van een academisch theologisch begrip, maar een ernstige waarschuwing, die ook voor ons geldt.

R.C.R.

Profetieën over Christus in de Psalmen, blijken vooral twee aspecten te beschrijven. Er zijn Psalmen die over het lijden van Jezus gaan, de gebeurtenissen zelf of een beschrijving van zijn gevoelens. En daarnaast zijn er Psalmen die Jezus beschrijven als Koning, als de Zoon van God die namens God regeert. Een voorbeeld van dit laatste zien we in Psalm 110. Aangezien deze Psalm (vooral de verzen 1 en 4) van alle passages in het Oude Testament het meest wordt aangehaald in het Nieuwe, lijkt het redelijk onze studie met deze Psalm te beginnen.

Psalm 110

Het voordeel van zoveel aanhalingen in het NT is dat we een aantal zaken als vaststaand kunnen aannemen, omdat de uitleg van Jezus of de apostelen daarop is gebaseerd. Allereerst het feit dat de auteur van de Psalm David is, zoals vers 1 inderdaad vermeldt. Alle theologische discussies over de vraag door wie hij geschreven is, kunnen we dus meteen vergeten. Jezus vermeldt het zelfs met nadruk: “David **zelf**”. Verder is het ook duidelijk dat de schriftgeleerden in Jezus’ dagen het er over eens waren dat het onderwerp van deze Psalm de Messias (de Christus) is. En zowel het een als het ander is van belang, want Jezus stelt hen daar een vraag over. “Hoe kan men beweren dat de Messias een zoon van David is? Want David zelf zegt in het boek van de Psalmen: ‘De Heer sprak tot mijn Heer: Neem plaats aan mijn rechterhand, tot ik van je vijanden een bank voor je voeten heb gemaakt.’ David noemt hem dus Heer, hoe kan hij dan zijn zoon zijn?” (Luk. 20:41-44). Op zich was er niets vreemds aan de bewering dat de Messias een zoon (afstammeling) van David zou zijn. Er zijn genoeg andere teksten die dat zonneklaar duidelijk maken, waaronder de beloften van God aan David zelf. Toch had Jezus gelijk met deze vraag te stellen.

Zijn afkomst

In deze Psalm maakt David, geïnspireerd door de Geest, duidelijk dat de Messias niet zomaar een volgende koning uit de lijn van David zou zijn, die het alleen maar wat beter zou doen dan zijn voorgangers, maar dat hij een veel verhevener plaats zou innemen. Helaas twijfelen velen aan de gedachte dat Gods Geest mensen kan inspireren om betrouwbare voorspellingen op te schrijven. Maar het is de Here Jezus zelf, die dit zegt over deze verzen: “Zelf heeft David, geïnspireerd door de heilige Geest, gezegd: ‘De Heer sprak tot mijn Heer’” (Mark. 12:36). David

De psalmen (1)

in de boekrol staat van mij geschreven”

toont eerbied voor de toekomstige Messias. Hij spreekt over Hem als “mijn Heer”. In onze vertalingen staat tweemaal het woord Heer, maar in het Hebreeuws van de Psalm is het eerste Gods verbondsnaam (YHWH), die hier als ‘HEER’ wordt weergegeven, terwijl het tweede ‘Heer’ een woord is dat gebruikt wordt voor iemand die over je regeert of waarmee een slaaf zijn meester aanspreekt. In het Grieks van het Nieuwe Testament zien we wel tweemaal hetzelfde woord omdat de Joden, uit eerbied voor God, zijn naam niet wilden uitspreken. Het probleem voor de schriftgeleerden zat in het feit dat in de bijbelse denkwijze degene die later komt altijd minder is dan degene die hem heeft voortgebracht. In een soortgelijk beeld zegt de schrijver aan de Hebreeën dat het priesterschap van Levi minder is dan dat van Melchizedek, want Levi stamt af van Abraham, en is dus minder dan Abraham, terwijl Abraham zelf in Melchizedek zijn meerdere erkende (Hebr. 7). En “het staat buiten kijf dat de mindere altijd gezegend wordt door de meerdere” (Hebr. 7:7). Over deze Melchizedek spreekt de Psalm in vers 4 waar we later naar zullen kijken. De vraag van Jezus is hier: Hoe kan David een van zijn afstammelingen zijn heer noemen? Het antwoord is voor ons wellicht eenvoudiger dan voor hen, vooral omdat het de schriftgeleerden niet uitkwam om een antwoord te geven. Als zoon van Maria is Jezus duidelijk een afstammeling van David, maar tegelijkertijd is God zijn Vader, en is Hij dus Zoon van God, door God zelf verwekt. Daarom bewijst David hem eer.

Gezeten aan Gods rechterhand

De Psalm lijkt soms wat verwarrend omdat je eerst moet vaststellen wie de spreker is en wie aangesprokene. De NBV is hier aardig in geslaagd. In vers 1 is God aan het woord. In de rest van de Psalm is het de Psalmist die spreekt, hoewel vers 4 een citaat van God is. In de verzen 2 en 3 spreekt de Psalmist tot de Messias, en in vers 5 t/m 7 spreekt de Psalmist tot God, over de Messias (“de Heer aan uw rechterhand”).

Wat God in vers 1 tot de Messias zegt valt echter op: “Neem plaats aan mijn rechterhand”. Wellicht lezen we hier overheen, maar beschrijvingen van Gods troon vermelden altijd dienaren die om Hem heen staan. Hier wordt echter tot iemand gezegd dat hij in Gods aanwezigheid mag zitten, zelfs aan zijn rechterhand, een duidelijk beeld van de eer die aan de Messias wordt geschonken. In het Nieuwe Testament wordt hier

veelvuldig aan gerefereerd om een boodschap kracht bij te zetten:

- Jezus is verhevener dan de engelen: “Tegen wie van de engelen heeft hij ooit gezegd: ‘Neem plaats aan mijn rechterhand, tot ik van je vijanden een bank voor je voeten heb gemaakt’? Zijn zij niet allen dienende geesten?” (Hebr. 1:13).
- God heeft hem verhoogd terwijl mensen hem verwierpen: “Nadat u (Jezus) had vermoord ... heeft God (Hem) een plaats gegeven aan zijn rechterhand” (Hand. 5:30).
- De tegenstelling tot de priesters onder de Wet: “Voorts staat elke priester dagelijks in zijn dienst ... deze echter is ... voor altijd geze-ten aan de rechterhand van God” (Hebr. 10:11-13, NBG’51).
- Als pleiter voor zijn volk: “Christus Jezus ... die is opgewekt en aan de rechterhand van God zit, pleit voor ons” (Rom. 8:34).

Priester naar de orde van Melchizedek

Voordat we verder gaan, eerst nog iets over het verband dat de nieuw-testamentische schrijvers leggen met het priesterschap. De Psalm spreekt over een koning. Maar daarna lezen we in vers 4: "De HEER heeft gezworen, en komt op zijn eed niet terug: Je bent priester voor eeuwig, zoals ook Melchizedek was". Onder het oude verbond was de koning een ander dan de priester. Deze functies waren zelfs aan verschillende zonen van Jakob toegedeeld: de priester stamde af van Levi terwijl de koning van Juda afstamde. In het geval van Melchizedek zien we echter iets anders. "Melchizedek, de koning van Salem, liet brood en wijn brengen. Hij was een priester van God, de Allerhoogste" (Gen 14:18). Melchizedek was tegelijkertijd zowel koning als priester. Onder het oude verbond waren dit wel de twee functies waarvoor de bekleeders voor hun taak werden gezalfd. Daarom draagt Jezus de titel "gezalfd": in het Hebreeuws 'Messias' en in het Grieks 'Christus'. Van Melchizedek wordt ons met opzet weinig verteld, want hij is een beeld van Christus, in de gecombineerde functie van koning en (hoge-) priester. Bij Melchizedek was er geen sprake van een priesterklasse daarom wordt hij enkel aangeduid als priester en niet als hogepriester.

Regerend vanuit Sion ...

De Psalm laat dan zien hoe de Messias namens God zal regeren: “Uit Sion reikt de HEER u de scepter van de macht, u zult heersen over uw vijanden” (Ps. 110:2). Dit beschrijft het Koninkrijk, wanneer de Here niet meer naast God zal zitten, maar uitgezonden is om het Koninkrijk op aarde op te richten. De scepter is een symbool van macht. De plaats van het woord ‘Sion’ in de zin wijkt in verschillende vertalingen echter

behoorlijk af. De Petrus Canisius vertaling geeft deze zin als volgt weer: “Jahweh zal U een machtige sceppter verlenen: Treed uit Sion als Heerser te midden uwer vijanden!” waarmee het beter aansluit bij andere verzen die beschrijven hoe Jezus vanuit Jeruzalem (Sion) zal regeren.

Blijkbaar zijn er dus twee soorten onderdanen: het volk dat klaar staat, en de vijanden die verpletterd worden. Deze Koning wordt niet door iedereen geaccepteerd, wat we ook uit de rest van de Schrift kunnen opmaken. De laatste verzen maken duidelijk hoe Jezus korte metten maakt met degenen die zijn rechtvaardig koningschap niet accepteren.

... met wie van Christus zijn bij zijn komst

Het vers dat de meeste problemen geeft is vers 3, mede doordat de handschriften hier van elkaar afwijken. Waar in de NBV gesproken wordt over het volk dat “klaar staat” wordt een woord gebruikt dat bijna altijd vertaald wordt met ‘vrijwillige offergave’. Blijkbaar gaat het om een volk dat als offer zichzelf heeft gegeven aan hun Heer, zoals Paulus later zal schrijven: “om uzelf als een levend ... offer in zijn dienst te stellen” (Rom. 12:1). Het volk staat dus gereed om te dienen.

“Op de dag dat u ten strijde trekt” betekent letterlijk: op de dag van uw macht. De NBG’51 vertaling geeft dit vers weer als: “Uw volk is een en al gewilligheid ten dage van uw heerban; in heilige feestdos rijst uit de schoot van de dageraad de dauw uwer jonge mannen voor u op”. Er zijn voldoende redenen om ‘de schoot van de dageraad’ hier te zien als de opstanding bij zijn komst. De dageraad beschrijft de nieuwe dag, en de schoot duidt op het nieuwe leven dat deze nieuwe dag zal baren. Het volk van Jezus zal daar dan staan in ‘heilige feestdos’ (in de gelijkenissen van Jezus duidt dat op het bruiloftskleed).

Tot slot ‘de dauw uwer jonge mannen’. Dauw is verwant aan de dageraad, de nieuwe dag, en kan het nieuwe leven aanduiden. Zoals Jesaja schrijft: “Julie doden zullen herleven, de lijken opstaan. Ontwaak, jullie daar in het stof, en jubel! Uw dauw is een dauw die leven geeft, de aarde brengt haar schimmen weer tot leven” (Jes. 26:19).

Conclusie

We vinden hier dus een profetie over deze machtige Messias, de koning en priester, de zoon van David die echter ook de Zoon van God zal zijn. En die namens God zal regeren vanuit Sion, met een hard oordeel over zijn vijanden, maar met nieuw leven voor degenen die zichzelf nu reeds tot een vrijwillig offer stellen.

M.H.

Het *Geschreven* Woord

Gebruik en verklaring

Het woord in het Grieks

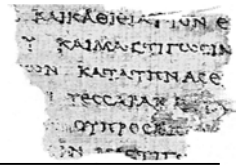
Logos is een veel voorkomend Grieks woord in het NT. Het duidt op 'de uitdrukking van een *gedachte*', zowel een idee als een uitspraak. Daarnaast vinden we ook het woord *rhèma*, dat duidt op 'wat wordt gesproken, een *uiting* in een toespraak of *geschrift*'. *Logos* heeft de bijbetekenis van 'inhoud', terwijl *rhèma* de bijbetekenis heeft van de 'vorm van het gesprokene'. In het Hebreeuwse OT vinden we het woord *dabar*. Dat betekent 'woord' of 'ding'. De Griekse vertaling van het Oude Testament vertaalt *dabar* zowel met *logos* als met *rhèma*. In Jesaja worden beide woorden even vaak gebruikt. In het boek Deuteronomium worden beide Griekse woorden soms als synoniemen gebruikt

Het woord *logos* in het NT heeft als grondbetekenis dat wat wij ook met 'woord' aanduiden, in de meest brede betekenis: "Ik zeg u: van elk nutteloos woord dat mensen spreken, zullen ze op de dag van het oordeel rekenschap moeten afleggen" (Matth. 12:36). "Wij hebben vernomen dat enkelen van ons u een bezoek hebben gebracht ... en dat hun uitspraken aanleiding zijn geweest tot verwarring en verontrusting" (Hand. 15:24). Maar het duidt toch vaak op 'het woord' van God of van Jezus. Dan krijgt het de betekenis van een gezaghebbende uitspraak: "Zo ontkracht u het woord van God door de tradities die u doorgeeft" (Mark. 7:13). "Wie zich schaamt voor mij en mijn woorden, zal merken dat de Mensenzoon zich ook voor hem schaamt, wanneer hij komt in stralende luister" (Luk. 9:26). In de meest algemene zin heeft het dan de betekenis van profetie: "En zodra dit (gebeurd is), zal het woord werkelijkheid worden, dat geschreven is: De dood is verzwolgen in de overwinning" (1 Kor. 15:54, NBG-51). Maar het kan ook de meer directe betekenis krijgen van een bevel of een gebod: "Pleeg geen overspel, pleeg geen moord, steel niet, zet uw zin-

Gebruik van het woord *logos* in de proloog van het Johannes-evangelie

In het begin was *de logos* en *de logos* was bij God en *de logos* was God. Dit was in het begin bij God. Alle dingen zijn erdoor ontstaan en zonder dit is niets ontstaan dat bestaat [letterlijk: dat ontstaan is]. De NBG'51 en de NBV lezen hier voor *logos*: Woord (met een hoofdletter). De Naardense Bijbel leest: **Sinds het begin is er het spreken; dat spreken is God nabij, ja God zelf is dat spreken; het is er sinds het begin, God zo nabij; alles geschiedt daardoor, en buiten dat om geschiedt niet één ding dat is geschied.** Het al of niet gebruiken van een hoofdletter is willekeurig. In het Grieks staan alleen kleine letters. Het ligt voor de hand dat we bij 'woord' of 'spreken' aan Genesis 1 moeten denken: En God zei (Genesis 1:3). Het gaat om Gods zeggen, spreken, dus: woord. God uit zijn gedachten in woorden. We moeten in Johannes 1:1 dus niet aan een reeds bestaande Christus denken. Dat is duidelijk wel het geval in vers 14 (het Woord is vlees geworden). Ook in de tussenzin van de proloog (vers 10) wordt Christus bedoeld: **De logos was in de wereld, de wereld is door hem ontstaan en toch kende de wereld hem niet.** Johannes' bedoeling is ons te vertellen dat God vanaf het begin de intentie had om in een toekomstige tijd uit de mensheid een zoon te verwekken. Deze zoon is Jezus van Nazaret, de *belichaming* van Gods plan.

nen niet op wat van een ander is – deze en alle andere geboden worden samengevat in deze ene uitspraak: Heb uw naaste lief als uzelf” (Rom. 13:9). Aan de andere kant kan het ook onderwijs betekenen, en dus ook het woord van prediking aanduiden: “Laten we teruggaan naar alle steden waar we het woord van de Heer hebben verkondigd, om te zien hoe het daar met de leerlingen gaat.” (Hand. 15:36). En een derde hoofdbetekenis van dat goddelijk woord is: belofte, iets dat God gesproken heeft, en dat Hij waar gaat maken: “Want er ligt een belofte in dit woord: omstreeks deze tijd zal Ik komen en Sara zal een zoon hebben” (Rom. 9:9, NBG’51).

In Joh 5 spreekt Jezus op gezag van zijn Vader. “Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, de ure komt en is nu, dat de doden naar de stem van de zoon van God zullen horen, en die haar horen, zullen leven” (Joh. 5:25). dat “Ik zeg” is een verbuiging van het werkwoord ‘legō’ (zeggen). Het zelfstandig naamwoord ‘logos’ komt weer van dat werkwoord ‘legō’. Jezus spreekt in wezen niet zijn eigen woorden: “Ik kan van mijzelf niets doen; gelijk Ik hoor, oordeel Ik, en mijn oordeel is rechtvaardig, want Ik zoek niet mijn wil, doch de wil van Hem, die Mij gezonden heeft” (Joh 5:30). Tegen zijn discipelen zegt Jezus later: “Wanneer u de zoon des mensen verhoogd hebt, zult u inzien, dat Ik het ben en niets uit Mijzelf doe, doch dat Ik dit spreek, gelijk de Vader Mij geleerd heeft” (Joh. 8:28). Dat ‘spreken’ is hier ‘lalō’, maar er is feitelijk geen verschil met ‘legō’.

Jezus was natuurlijk niet de enige die op gezag van God sprak. Het bijzondere van het spreken van Jezus is echter gelegen in het feit dat het de *volmaakte* uitdrukking was van wat God wilde dat Hij zeggen zou. Maar dat is niet alles. Er is nog meer. Veel meer. Jezus sprak niet alleen Gods woord, maar Hij nam Gods woord zo volkomen op in zijn denken, voelen en gedrag, dat Hij *Gods spreken in persoon* was. Jezus was de Adam (mens) die God van het begin af had bedoeld. Op een gegeven moment zegt Jezus tegen de Joden die niet in hem geloven: “Wie van u overtuigt Mij van zonde?” (Joh. 8:46). Een medeapostel van Johannes had deze diepgaande waarheid al eerder in het licht gesteld toen hij over Adam en Christus schreef (bijvoorbeeld Rom. 5:12-21). R.C.R.

Het woord in de Concordantie

In het OT komt het Hebreeuwse *dabar* bijna 2600 x voor, waarvan circa de helft als werkwoord en de andere helft als zelfstandig naamwoord. In de Septuaginta (de Griekse vertaling van het OT) is het zelfstandig naamwoord, in ca. 2/3 van de gevallen vertaald met *logos*, en in 1/3 met *rhēma*. In het NT komt *logos* 330 x voor, en *rhēma* slechts ca. 70 x.

Het aan *logos* verwante werkwoord *legō*, dat in de Septuaginta maar in een minderheid van de gevallen wordt gebruikt als vertaling van *dabar*, komt in het NT juist meer dan 1300 x voor.

Het bewijs van Gods bestaan

1. De weg

Een in het kader van 'Bijbel en Wetenschap' telkens weer opduikende vraag is: kun je Gods bestaan wetenschappelijk bewijzen? Of heeft de wetenschap juist bewezen dat Hij *niet* bestaat? Er zijn in principe twee manieren waarop je de beantwoording van zo'n vraag kunt aanpakken. De ene houdt in dat je al je moderne wetenschappelijke inzichten in de strijd gooit, en probeert langs die weg tot een antwoord te komen. De andere is te kijken wat de Bijbel daar zelf over te zeggen heeft. In deze serie willen we beide benaderingen achtereenvolgens aan een nader onderzoek onderwerpen.

Geen enkele god, of juist teveel?

Bij dit onderwerp moet je dan natuurlijk wel bedenken dat de vraag als zodanig er een van onze tijd is. Gedurende het grootste deel van de geschiedenis was de vraag of God (eventueel: *een* god) bestaat geen punt van discussie. Pas in de moderne tijd is de mens daar aan gaan twifelen. Atheïsme is in zijn huidige vorm bij uitstek iets van de laatste paar eeuwen. In bijbelse tijden was er juist een overvloed aan goden, en de vraag was niet of de God van de Bijbel bestond, maar hoe Die zich verhiel tot al die andere: was Hij inderdaad de grootste? Zelfs de bewering dat Hij *de enige* was, was toen al een gewaagde uitspraak. Je verwacht dan ook geen teksten in de Bijbel die dat bestaan zouden bewijzen. Vandaar dus de vele historische pogingen om dat bewijs buiten de Schrift om te leveren. Voor de volledigheid: sommige Griekse profetenscholen hielden er toch al wel atheïstische ideeën op na, zoals die van de Epikureërs in Handelingen 17. Maar zij vertegenwoordigden niet het denken van de grote massa in de Griekse wereld. We zien dan ook dat Paulus in zijn toespraak te Athene veel meer ingaat op de argumenten van die andere filosofische school van zijn dagen: die der Stoïcijnen. Maar ook daarmee krijgt hij weinig voet aan de grond.

Oude wetenschap tegenover moderne

Toch zijn er in de volgende eeuwen een aantal vroeg-christelijke schrijvers geweest die hebben geprobeerd aannemelijk te maken dat de grote Griekse filosofen met hun denkbeelden eigenlijk wel op één lijn

van veel goden naar geen God

zaten met de bijbelse boodschap. Je hebt het dan over filosofen als Socrates, Plato en Aristoteles (5e-4e eeuw v. Chr.). Als wij met onze huidige inzichten terugkijken naar de essentie van hun denkbeelden zou je niet echt snel op de gedachte komen daar veel overeenkomsten met de Schrift in te zien, maar zulke pogingen waren vooral bedoeld om het vroege christendom 'aanvaardbaar' te maken voor de Griekse denkwereld. Helaas resulteerde dat vooral in een aanpassing van de bijbelse boodschap aan het gangbare Griekse denken, in plaats van omgekeerd zoals eigenlijk had gemoeten.

Alles veranderde echter met het aanbreken van de tijd der 'Verlichting'. Terwijl de oude Griekse benadering van de wetenschap voornamelijk was gebaseerd op redenering, begon nu het inzicht door te breken dat je dingen kunt bestuderen. Dat betekent gericht onderzoek door middel van experimenten en waarnemingen. Uit die waarnemingen kun je dan conclusies trekken die je zo nodig verder kunt onderbouwen met nieuwe experimenten en nog meer waarnemingen. Voor onze vraag had dit twee verschillende soorten gevolg.

De bevrijding uit 'de slavernij van de natuur'

In de allereerste plaats betekende dit dat de mens steeds meer begon te begrijpen van de natuur en de wereld om hem heen. Allerlei dingen die hij vroeger niet begreep, en daarom toeschreef aan direct goddelijk ingrijpen, kon hij nu meer en meer herleiden tot wetenschappelijk aangetoonde wetmatigheden in de natuur. Natuurlijk heb je daarmee nog geen verklaring voor de *oorzaak* van die wetmatigheden, maar het tempo waarin het begrip toenam maakte de mens optimistisch genoeg om aan te nemen dat die oorzaken op een dag ook wel verklaard zouden worden. En daarmee ontstond langzaam de gedachte dat je wellicht de hele wereld zou kunnen verklaren zonder daarvoor te hoeven 'uitwijken' naar bovennatuurlijke verklaringen. De mens begon zich daardoor meer en meer 'onafhankelijk' te voelen, hij had God 'niet langer nodig'. Want *begrip* van de natuur zou op den duur ook leiden tot *beheersing* van die natuur. Hij zou er niet langer onderge-

schikt aan zijn, maar die natuur ondergeschikt kunnen maken aan zichzelf. Het hele feit dat de waargenomen regelmatigheden in de natuur worden aangeduid als 'wetten' symboliseert in feite dat denkbeeld van die ondergeschiktheid van de natuur: zij kan niet zomaar haar gang gaan, maar is onderworpen aan 'wetten'. En de mens zou van die wetten gebruik kunnen maken om de natuur naar zijn hand te zetten. De mens zag dit in toenemende mate als een bevrijding uit een soort slavernij. En dus begon zich, ook onder de grote massa, een actief atheïsme te ontwikkelen, dat gretig gebruik maakte van de nieuw verworven inzichten. Wat ten onrechte de mening heeft doen post vatten dat een geloof in God in strijd zou zijn met de conclusies van de wetenschap. Een misvatting die bijvoorbeeld de communistische wereld met veel enthousiasme heeft aangewakkerd en in stand gehouden.

Is Gods bestaan wetenschappelijk aantoonbaar?

De andere ontwikkeling leidde juist in de tegenovergestelde richting. Overtuigde christenen begonnen te overwegen dat het wellicht mogelijk zou zijn om met die nieuw ontwikkelde wetenschappelijke methodieken juist te bewijzen dat God bestaat. Dat stuit uiteraard op het probleem dat je God niet kunt onderwerpen aan wetenschappelijke experimenten, maar met wat speurwerk zou je uit de natuur toch wel voldoende waarnemingen moeten kunnen halen als basis voor een wetenschappelijk aanvaardbare theorie. Op zich geen onlogische gedachtegang, maar in de praktijk bleek het toch moeilijk om het bewijs rond te krijgen. En bovengenoemde partijen, die hun atheïsme waren gaan baseren op diezelfde wetenschap, lieten zich hun nieuw verworven 'bevrijding' uiteraard niet zo gemakkelijk weer afnemen. Dat leidde onvermijdelijk tot een merkwaardig soort van godsdienstoorlog tussen beide kampen, waarbij beide partijen gebruik maken van echte of vermeende wetenschappelijke feiten en conclusies. Met als gevolg dat de modale burger het spoor allang bijster is. In de komende afleveringen willen we daarom proberen daar wat klaarheid in te brengen.

R.C.R.

Wonderen van de Schepping

De ceder

Bomen komen veelvuldig in de Bijbel voor en de ceders van de Libanon nemen daarin een voorname plaats in. Niet minder dan 72 keer wordt er in het Oude Testament van deze statige coniferen melding gemaakt. De ceder groeit langzaam en wordt zeer hoog, tot wel 40 meter. Hij is inheems in de landen rondom de Middellandse Zee, maar wordt overal in de wereld als sierboom geplant. Een ceder is ook makkelijk te herkennen aan zijn dikke, rechte stam en zijn enorme kroon van horizontale takken. Cederhout is zacht, aromatisch en duurzaam. Het wordt in de wijde omgeving als bouw materiaal gebruikt en verwerkt.

In de Bijbel lezen wij voor het eerst over ceders in verband met de reinigingsrituelen van de Israëlieten: de reiniging van een melaatse (Leviticus 14) en in het voorbereiden van het reinigingswater (Numeri 19). De combinatie met hysop, een zeer algemene plant, doet vermoeden dat hier wordt bedoeld dat iedereen, rijk of arm, reiniging nodig heeft (zie 1 Koningen 4:33).

Cederhout was toen zeer gewild voor bouwwerken; het werd gebruikt voor de paleizen van de koningen David en Salomo, en voor de tempel, die Salomo voor de HERE bouwde. Dit was mogelijk omdat Hiram, de koning van Tyrus, bevriend was met Israël (1 Koningen 5:1-12). Hier hebben wij een voorbeeld van een goede samenwerking tussen Israëlieten en niet-Israëlieten. Later, na de ballingschap, haalden de teruggekeerde Israëlieten ook cederhout van de Libanon om de verwoeste tempel te herbouwen (Ezra 3:7).

Wij komen ceders ook tegen als beeld van iets anders. In positieve zin, als beschrijving van welvaart (Numeri 24:5-6), van de rechtvaardigen (Psalm 92:13), of van de bruidegom in het boek Hooglied (5:15). Daartegenover gebruiken de profeten ceders ook als beeld van menselijke trots tegenover God (Jesaja 2:12-13), of van één van de grootmachten uit die tijd (Ezechiël 31:3). In een veelzeggende gelijkenis wordt het beeld op de laatste koning van Juda toegepast, nu maar als een twijg die door de koning van Babel werd geplukt (Ezechiël 17:1-4). Toch zal God die situatie keren, zodat Zijn volk niet meer zal worden geplunderd maar als een prachtige ceder in het land Israël gedijen. (verzen 22-24). C.T.

7. Zonde. Overtreding van Gods wil

Omdat God de mens maakte met een vrije wil, en daarmee vrijheid om te kiezen, kunnen wij zowel doen wat Hem behaagt als mishaaft. Dit laatste noemt God zonde. Maar wat is zonde precies en hoe komt deze tot stand? De Bijbel leert dat wie weet wat God vraagt maar het niet doet, zondigt tegenover God. Hij overtreedt Zijn wil. Zoals er in de wereld, bij overtreding van de wet, een onderzoek volgt, waarop een straf wordt bepaald, moet er ook in dit geval een toets zijn waarop God Zijn oordeel baseert. Voor Israël was die toets de wet, die ieder lid van het volk geacht werd te kennen:

“... zonde wordt niet toegerekend, als er geen wet is.” (Romeinen 5:13; 3:20)
“... doet u zonde en wordt u door de wet overtuigd van overtreding.” (Jac. 2:9)
“Ja, ik zou de zonde niet hebben leren kennen, tenzij door de wet; immers ook van de begeerlijkheid zou ik niet geweten hebben, indien de wet niet zei: u zult niet begeren.” (Romeinen 7:7)

Geboden en verboden prikkelen ons, onverschillig voor de gevolgen, de wetgever uit te dagen door, in het toegeven aan onze begeerten en harts-tochten, de ons gestelde grenzen te overschrijden:

“Maar uitgaande van het gebod, wekte de zonde in mij allerlei begeerlijkheid op; want zonder de wet is de zonde dood.” (Romeinen 7:8)
“Want toen wij in het vlees waren, werkten de zondige hartstochten, die door de wet geprikkeld worden, in onze leden.” (Romeinen 7:5)

De eerste mens overtrad ook een gebod. God had gezegd dat hij van alle bomen mocht eten, maar van één boom af moest blijven. Dit was de toets van zijn gehoorzaamheid. Dit gebod prikkelde de mens echter, en in plaats van zijn begeerte te overwinnen gaf hij er aan toe:

“En de vrouw zag dat de boom goed was om van te eten, en dat hij een lust was voor de ogen, ja, dat de boom begeerlijk was om daardoor verstandig te worden, en zij nam van zijn vrucht en at, en zij gaf ook aan haar man, die bij haar was, en hij at.” (Genesis 3:6)

Hier wordt het proces voorgesteld dat plaats vindt in de menselijke gedachten, waardoor wij proberen onze zonden als niet erg voor te stellen:

“Hoelang zullen in uw binnenste uw zondige overleggingen verwijlen?”
“Arglistig is het hart boven alles, ja verderfelijk is het; wie kan het kennen?”
(Jeremia 4:14 en 17:9)
“Want uit het hart komen boze overleggingen ...” (Mattheüs 15:19)

Gelooft u het getuigenis van God, zijn Zoon en zijn dienaren?

“Maar zo vaak iemand verzocht wordt, komt dit voort uit de zuiging en verlokking van zijn eigen begeerte. Daarna, als die begeerte bevrucht is, baart zij zonde ...” (Jacobus 1:14)

De mens is in principe vrij, maar wij zijn van nature zo gericht op het bevredigen van onze begeerten, dat wij daarvan, zonder het in te zien, slaven zijn; gevangen in de strik van onze zelfzuchtigheid. God wil ons tegen onszelf beschermen en vraagt ons dat wij ons beheersen om echt vrij te zijn:

“Doch indien u niet goed handelt, ligt de zonde als een belager aan de deur, wiens begeerte naar u uitgaat, doch over wie u moet heersen.” (Genesis 4:7)

“Laat de zonde niet langer als koning heersen in uw sterfelijk lichaam, zodat u aan zijn begeerten zou gehoorzamen ... Immers, de zonde zal over u geen heerschappij voeren ...” (Romeinen 6:12-14)

“Weet u niet, dat u hem, in wiens dienst u zich stelt als slaven ter gehoorzaamheid, ook moet gehoorzamen als slaven, hetzij dan van de zonde tot de dood, hetzij van de gehoorzaamheid tot gerechtigheid?” (Romeinen 6: 16; vergelijk Johannes 8:34)

“... gebruikt echter die vrijheid niet als een aanleiding voor het vlees ...” (Galaten 5:13)

God laat ons zien dat er een weg is die naar vrijheid leidt: de weg die zijn Zoon Christus Jezus ging. Zijn voorbeeld is daarom de toets voor ons leven. Hij deed alleen het goede en zondigde niet tegen God. En God vraagt ons Jezus daarin te volgen. Door zijn kruisdood toonde Hij hoe radicaal Hij met de zonde wilde afrekenen, zodat deze geen kans zou krijgen Hem in bezit te nemen en te beheersen:

“... daar ook Christus ... u een voorbeeld heeft nagelaten, opdat u in zijn voetsporen zou treden; die geen zonde gedaan heeft ...” (1 Petrus 2:21-22; vergelijk Hebreëën 4:15).

“... laat u met God verzoenen. Hem (Christus), die geen zonde gekend heeft, heeft Hij (God) voor ons tot zonde gemaakt ...” (2 Korintiërs 5:20-21)

“Want wat zijn dood betreft, is Hij voor de zonde eens voor altijd gestorven.” (Romeinen 6:10)

Geen mens kan zeggen dat hij niet op enig moment gezondigd heeft, want allen zijn Adam gevolgd:

“... gelijk door één mens de zonde de wereld is binnengekomen ... omdat allen gezondigd hebben ... Want allen hebben gezondigd ...” (Rom. 5:12; 3:23).

7. Zonde. Overtreding van Gods wil

“Indien wij zeggen, dat wij geen zonde hebben, misleiden wij onszelf en de waarheid is in ons niet... Indien wij zeggen, dat wij niet gezondigd hebben, maken wij Hem tot een leugenaar en zijn woord is in ons niet” (1 Johannes 1:8-10; vergelijk Johannes 8:7).

Door de doop geven wij te kennen dat wij voortaan niet meer Adam willen navolgen, maar Christus:

“Want wie Christus Jezus toebehoren, hebben het vlees met zijn hartstochten en begeerten gekruisigd” (Galaten 5:24; vergelijk Mattheüs 5:43-48).

Wie op deze wijze het vlees doodt, is voortaan niet meer bezig met het bevredigen daarvan, maar heeft de gezindheid van Christus. Hij is gericht op het blijvende, in plaats van op het tijdelijke:

“Een ieder, die in Hem (Christus) blijft, zondigt niet; een ieder, die zondigt, heeft Hem niet gezien en heeft Hem niet gekend ... Een ieder, die uit God geboren is, doet geen zonde; want het zaad (van God) blijft in hem en hij kan niet zondigen, want hij is uit God geboren.” (1 Johannes 3:6 en 9; 5:18)

“Want al wat in de wereld is: de begeerten van het vlees, de begeerte van de ogen en een hovaardig leven, is niet uit de Vader, maar uit de wereld. En de wereld gaat voorbij en haar begeren, maar wie de wil van God doet, blijft tot in eeuwigheid.” (1 Johannes 2:16-17)

Dit wil niet zeggen dat wij dan niet meer kunnen zondigen, maar dat wij dat niet bewust, opzettelijk meer doen. Wij moeten altijd waakzaam blijven, omdat wij nog in een wereld vol verleidingen leven:

“Als iemand dan weet goed te doen en het niet doet, is het hem tot zonde.” (Jacobus 4:17)

“Want indien wij opzettelijk zondigen, nadat wij tot erkenning van de waarheid gekomen zijn, blijft er geen offer voor de zonde meer over, maar een vreselijk uitzicht op het oordeel...” (Hebr. 10:26-27).

Vraag ter overdenking:

Wat onderneemt u zelf, om de zonde in uw leven geen kans te geven?

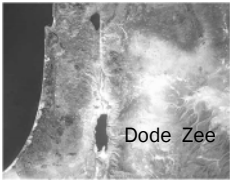
Vergeving van zonde

Omdat God geen behoefte heeft aan de dood van zondaars, maar wil dat zij leven (Ez. 18:23), stelt Hij zich voor als vergevend God (Ex. 34:7), Die voorbijziet aan de zonden van wie in geloof, berouw en bekering tot Hem gaan (Luc. 24:47; Hand. 2:38; 3:19; 13:38-39; Rom. 4:7-8; Hebr. 8:12; 1 Joh. 1:7 en 9; Matth. 18:21-35) J.D.

De naam *Dode Zee* komt in de Bijbel niet voor. De NBV heeft echter de naam wel opgenomen "... de Zoutzee, ofwel de Dode Zee .." (Deut. 3:17). De Grieken spraken over het asfaltmeer, en de Arabieren van Barh Loet, Zee van Lot (Gen. 19). De Zee van de vlakte, zoals dit binnenmeer in Genesis 14:3 wordt genoemd, is een reusachtig zoutvat en had in 1976 nog een oppervlakte van 920 km², bij een lengte van 76 km en een grootste breedte van 15,7 km. De zee ligt 394 onder de zeespiegel en is daarmee de laagste plek op aarde. Het heeft een grootste diepte van 400 m; dat is ca. 800 m beneden zeeniveau. De Zoutzee krijgt haar water uit de Jordaan en onderaardse bronnen; de regenval is zeer gering. Door de intense verdamping - het is er door een temperatuur die kan oplopen tot boven de 40° C zeer benauwd - is de zoutconcentratie buitengewoon hoog. Het water bevat tienmaal zoveel mineralen als dat van de oceanen en daarin is geen leven mogelijk. Het wordt wel gebruikt voor zoutwinning. De lengte van de Zoutzee is in 30 jaar gekrompen naar 53 km. Geologisch gezien is dat een zeer snelle ontwikkeling. Het aftappen in Israël en Jordanië van 50% van het toevloeiende water voor irrigatie van landbouwgewassen, de bouw van dammen, en de lozing van ongezuiverd afvalwater hebben van de Jordaan een veralgde, stinkende, traag vloeiende stroom gemaakt. Eens stroomde er jaarlijks 1,3 miljard m³ water doorheen. Nu is dat nog amper 60 miljoen m³.

Deze ontwikkelingen hebben mede geleid tot vermindering van instroom van water in de Zoutzee, waardoor het niveau meters is gedaald en de hotels gericht op medisch toerisme al 200 m van het meer af liggen. Toch wordt er nog wel steeds op medisch voorschrift gebaad. Er zijn plannen om een 190 km lang kanaal te graven door Jordanië, van Akaba aan de Rode Zee naar het zuidelijkste puntje van de Dode Zee, om water de Dode Zee in te laten. De wederkomst van Christus zal het water van de Dode Zee weer gezond maken: "Dit water stroomt naar de oostelijke landstreek, vloeit af naar de Vlakte en komt in de zee; ... En alle levende wezens die er wemelen, zullen leven, ... dan wordt *het water van de zee* gezond. Overal waar de beek komt, zal alles leven." (Ezech. 47:8-9) H.d.B.

De HERE heeft Sions poorten lief

Jeruzalem is in onze tijd een bekende wereldstad, maar toen David koning werd, was die plaats tamelijk onbelangrijk. Hij maakte Jeruzalem de hoofdstad van het rijk, en Salomo bouwde daar een tempel voor zijn God. David had daar al vele voorbereidingen voor gedaan, en zorgde ervoor dat er, in verband met de door God voorgeschreven diensten en feesten, niet alleen priesters, maar ook zangers en muzikanten aangesteld zouden worden.

Zo vervulden dan vooral de Korachieten hun diensten (vgl. 1 Kronieken 25) en Psalm 87 is - zoals er boven staat - één van hun liederen. Het vermelden van 'zingen bij reidans' (vers 7) duidt erop dat zij het refrein zongen. Deze Korachieten hadden verder een verantwoordelijkheid als poortwachters (zie 1 Kronieken 26) en een zinspeling hierop is al in het eerste vers te horen: "Zijn stichting ligt op heilige bergen; de HERE heeft Sions poorten lief boven alle woningen van Jakob". Voor hen, als tempeldienaren, was Jeruzalem dus geen gewone stad: "Heerlijke dingen zijn van u te zeggen, o gij stad Gods! ... Hij, de Allerhoogste, bevestigt haar" (verzen 3 en 5). In Gods koninkrijk wordt Jeruzalem straks de zetel van Gods Koning, de Here Jezus Christus.

Toen deze psalm werd geschreven, was de tijd van David en Salomo al lang voorbij. Het feit dat Babel, 'Rahab' (Egypte, vgl. Jesaja 30:7; Psalm 89:11) en Ethiopië worden genoemd, wijst erop dat het over een latere periode gaat. Misschien die van Hizkia, want juist tijdens zijn regering heeft Jeruzalem (als enige van de versterkte steden van Juda, zie 2 Koningen 18 en 19) met Gods hulp de Assyriërs weerstaan. Jeruzalem steeg hierdoor in aanzien bij andere volken. Zo spreekt vers 4 alsof Babel, Filistea enz. zich graag zouden willen rekenen tot de inwoners van de stad Gods: "degenen die Mij kennen ... deze is daar geboren".

Maar zoals zo vaak in Gods Woord hebben deze uitspraken een diepere betekenis. Het ging niet zozeer om de volkeren van toen, maar om Gods doel Zich uiteindelijk uit alle natiën een volk te verzamelen, dat Zijn Koninkrijk zal ingaan en burgers van het nieuwe Jeruzalem zal zijn: "De Here telt bij het opschrijven der volken: deze is daar geboren". Moge de Here ook óns daarbij tellen! Mogen wij in het Boek des Levens opgeschreven worden (vergelijk Daniël 12:1)!

J.M.

Wie de tekst van de Psalmen kent èn begrijpt,

zal God met nog grotere vreugde lofzingen